

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

S LÆGT & DATA

Medlemsblad for DIS-Danmark

ÅRGANG 28 · Nr. 1 · 2013

Udgives af DIS-Danmark

Databehandling i Slægtsforskning
www.slaegtodata.dk
admin@dis-danmark.dk

Adresseændringer:

opdateres af medlemmet selv via hjemmesiden.

Log ind og vælg "Mine indstillinger" øverst til højre.

Læs evt. mere her:

www.slaegtodata.dk/foreningen/adresseaendring-m.m

Redaktionen:

Kathrine Tobiasen, ansvarshavende redaktør
Korsagervej 13, 8940 Randers SV
Tlf. 41 28 65 30
tobiasen@dis-danmark.dk

Redaktionsmedlemmer:

Gitte Christensen og Henning Karlby

Korrektur:

Gitte Hovedskov Hansen og Kirsten Sanders.

Redaktionen kan kontaktes via hjemmesiden:
Foreningen / Bladet Slægt og Data,
Kontakt redaktionen.

Layout, sats og tryk:

Grafisk Data Center ApS, tlf. 66 12 10 30
Trykplag: 8.400 eksemplarer

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.

Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til at redigere i tilsendte artikler.

Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse, ligesom redaktionen skal have tilsendt en kopi.

Bladet udkommer 4 gange årligt.

Næste deadline:

1. maj 2013
1. august 2013
1. november 2013
1. februar 2014

Udkommer:

Juni 2013
September 2013
December 2013
Marts 2014

Bladet sendes gratis til medlemmer af DIS-Danmark.

Årskontingent: 200 kr.

ISSN 0903-6172

Indhold nr. 1 – december 2013

- 3 Immigrantmuseet – den indvandrede danmarkshistorie
- 8 På arkiv i Flensborg
- 9 Medlemsoplysninger, specielt mailadresser
- 11 Generalforsamling 2013
- 11 Bestyrelsens beretning
- 14 Broderen der forsvandt i USA
- 16 Godsarkivalier på Familysearch
- 20 Slægtsforskning på internet i Norge
- 23 Ejendoms historien for et ejerlav - den digitale version
- 27 Bindslev Sogn Horns Herred, Hjørring Amt
- 29 Kalender
- 30 Redningsaktion for kartoffeltyskerlade
- 31 DIS-Danmarks bestyrelse
- 36 Bidrag til forskningsprojekt

Forsidefoto

Gadebillede fra Ribe.
Det viser bispegården,
hvor bl.a. biskop Brorson
har boet.
Foto: Henning Karlby

Immigrantmuseet

- den indvandrede danmarkshistorie

Museumsinspektør
Susanne Krogh Jensen,
Immigrantmuseet,
e-mail: skje@furesoe.dk

En opholdsbog fra 1880'erne, børnebogen "Strudsen Rasmus", en træ-æske fra en tysk flygtningelejr og en burka importeret fra Afghanistan – det er nogle af de genstande, besøgende på Immigrantmuseet møder i den permanente udstilling, der åbnede i slutningen af januar 2012 i Farum. Her fortælles historier om indvandring til Danmark gennem mere end 500 år – hvem der kom? Og ikke mindst hvordan det eksisterende samfund har mødt verden udenfor?

En vinkel på Danmarkshistorien

Indvandring er en vinkel på Danmarkshistorien – en tråd, der væver sig ind mellem forskellige begivenheder og strømninger. Derfor er museets udstilling ikke bygget op som en kronologisk gennemgang, men derimod i fire forskellige temaer, der giver eksempler på former for indvan-

dring og kulturmøde. De fire temaer er lovgivning, tradition og tro, madkultur og kulturmøde. Det vigtigste formål er, at museets gæster går fra udstillingen med fornemmelsen af, at det også er deres historie, og at den er mere kompliceret end det billede, medier og den offentlige debat oftest giver udtryk af.

Det første, den besøgende møder, er en rød gang med ord som håb, nationalitet, hensyn og ansvar trykt med store hvide bogstaver på væggen. For enden understreger et spejl den besøgendes plads i historien. I gangen fortælles en række historier om, hvordan udlændinge kom ind i dansk lovgivning, hvad forskellige indvandrere har taget med sig af traditioner og tro, og hvordan de indvandrede skikke gang på gang er smeltet sammen med danske skikke og med tiden er blevet fordansket.

Mad som eksempel

Et område i udstillingen er viet til madkultur – dvs. råvarer, retter og udstyr, der er kommet til Danmark fra udlandet. Mad som tema understreger, at indvandring ikke alene handler om mennesker, der rejser ind i Danmark, men at det også er danskere, der rejser ud, eller mode der spreder sig. Gode eksempler på sidstnævnte er sushi og pasta, hvis popularitet i Danmark jo ikke skyldes en stor indvandring fra hhv. Japan og Italien men derimod mode og på dansk charterturisme.

Den besøgende stilles ansigt til ansigt med en række mere eller mindre kendte produkter og genstande, som alle har noget med indvandring at gøre – fra snaps og tomater til gaffer og kartofler. I et antal skuffer inviteres de besøgende til at møde nutidige indvandrere, der kommenterer på de køkkenskikke, de selv har medbragt udefra. På den måde forbindes det kendte med det fremmede og omvendt.

En labyrint af fortællinger

En anden del af den permanente udstilling er en labyrint af fortællinger om enkelte indvandrede grupper og om kulturmøder. Det er historien om arbejdsindvandrere, om wienerbørn, om flygtningelejre, om ægteskabsmigration, om adopterede og meget mere. Hver vinkel bidrager til den mosaik, der viser indvandringen til Danmark.

Foruden fortællinger om konkrete grupper er det også fortællinger om, hvordan udlændinge er blevet modtaget i Danmark. Det er for eksempel fortællingen om, at Jørgen Clevin i 1954 kunne skrive, at strudsen Rasmus tog til

Besøgende på Immigrantmuseet møder som det første en rød gang med forskellige fortællinger. Foto: Immigrantmuseet, 2012.

En del af museet handler om indvandret madkultur. Foto: Immigrantmuseet, 2012.

Afrika og besøgte "over negeren" – en betegnelse, der nok ville forårsage løftede øjenbryn hos nutidige børnebogsredaktører.

Det vanskelige emne

Netop valget af ord, billeder og sammenhænge er en udfordring i arbejdet med indvandringens historie. Kan man for eksempel i det 21. årh. bruge ordet sigøjner? Kan Muhammed-krisen komme på museum? Og kan man be-

I kultur mødelabyrinten fortælles forskellige eksempler på indvandring og kultur møde. Foto: Immigrantmuseet, 2012

Den personlige historie er central på Immigrantmuseet. Her er det Johanna Andersen, der kom til Danmark fra Sverige i 1888 – og som her ses på sin 90 års fødselsdag i Danmark i 1955. Foto: Privat.

skrive emnet trafficking med overskriften "De Illegale"? Der er mange faldgruber – ikke mindst i udvælgelsen af fortællinger – for hvordan sikrer man sig, at de besøgende rent faktisk identificerer sig med historien?

Gennem opbygningen af museets udstilling blev det klart, at den personlige historie er det centrale omdrejningspunkt i fortællingen om indvandring både før og nu. Interessen for den personlige historie har imidlertid også gentagne gange ført til, at frustrerede besøgende har efterlyst grupper af indvandrere eller temaer, som udstillingen ikke har valgt at vise.

Hvem er museet for?

Et ofte stillet spørgsmål er, hvem museet henvender sig til? Svaret er kort sagt: Alle. Nogle kommer til museet for at søge viden om konkrete personer eller grupper, mens andre kan sætte deres egen historie i perspektiv ved at møde historier, der enten er magen til eller helt forskellige fra deres egne oplevelser.

Museets arbejde består i at indsamle og bevare viden, genstande og arkivalier om indvandring og indvandrere. Det kan være alt fra dokumenter og beretninger fra tidligere indvandrere, breve, rejseberetninger eller genstande medbragt på rejsen før og nu eller fra modtagelsen i Danmark. Indsamling og bevarelse af viden gør det muligt også i fremtiden at fortælle og studere historien – og derigennem at sætte samtiden i perspektiv.

Den enestående historie

Det er dog sjældent let at indsamle viden og genstande om indvandring. Traditionelt er indvandring et genstandsfattigt emne. Migranter har ofte ikke kunnet medbringe mange ting på deres vandring, genstandene er gennem-

Alfred Grushy kom til Danmark som wienerbarn i januar 1920. Hans plejefar, som han her ses sammen med, har nedskrevet den rørende fortælling om hans ophold og kampen for at få lov til at beholde ham i Danmark. Foto: Privat.

Amagerbankens logo med den hollandske klædedragt var et eksempel på, hvordan indvandrede karakteristika generationer efter kan blive til et brand. Foto: Immigrantmuseet, 2012

tiden slidt op – og de ting, der har særlig betydning fra hjemlandet, er følelsesladede enten som minder eller som arvegods, der er forbindelsen til en fjern slægtning.

At aflevere originale dokumenter eller genstande til museet kan derfor være svært, for som en informant sagde: "Der er noget særligt ved at sidde med de originale dokumenter eller genstande. Det er ikke det samme at se på en indscannet kopi." Museets arbejde består derfor ofte i at overbevise indvandrere og deres slægt om værdien af at bevare deres fortælling – ikke bare for dem selv og deres egen familie, men som en del af Danmarkshistorien. Med tiden er det museets mål at opbygge en samling af personlige fortællinger illustreret med medbragte genstande, fotografier fra livet før og efter rejsen, dokumenter som opholdsbøger, arkivalier fra foreninger for migrantgrupper, menigheder osv.

Indvandring som identitet

Indvandring og det at være indvandrer har skiftet betydning gennem historien. Det var for eksempel ikke ualmindeligt, at svenskere, der kom til Danmark i slutningen af 1800-tallet, fordanskede deres efternavne – og således kom til at hedde Andersen i stedet for Andersson el. lign. I dag er det omvendt populært blandt visse grupper af efterkommere at tage forfædres udenlandske efternavne tilbage for på den ene side at skille sig ud og på den anden side at finde tilbage til sine rødder.

At bruge indvandrede træk som kendetegn er ikke no-

get nyt. De første hollændere, der kom til Danmark i 1521 efter invitation fra Christian II, skilte sig ud bl.a. ved deres klædedragt i form af posebukser og hovedbeklædninger som den runde floshat m.m. Gennem århundreder blev beklædningen kendetegnet på, at bæreren hørte til gruppen af privilegerede bønder fra Hollænderbyen. Fordi tøjet var tegn på det fordelagtige tilhørsforhold, blev karakteristikaene mere og mere udtrykte, floshatten blev f.eks. bredere og bredere osv. Da hollænderbønderne opgav privilegierne i begyndelsen af 1800-tallet, var det ikke længere nødvendigt at understrege tilhørsforholdet. Da figuren med floshatten igen opstod – bl.a. i Amagerbankens logo – var den udenlandske identitet blevet til et brand.

Slægtsforskeren og Immigrantmuseet

Inden for de sidste årtier er slægtsforskning blevet populær – ikke mindst ansporet af tv-programmer med kendiser, der finder deres slægt rundt omkring på forskellige arkiver i ind- og udland. Immigrantmuseet hjælper ofte slægtsforskere og andre interesserede videre i deres jagt på oplysninger.

En udlænding i familien kan både give ekstra udfordringer men også ekstra oplysninger og spændende resultater. For besøgende med interesse for slægtsforskning tilbyder Immigrantmuseets udstilling først og fremmest at sætte den personlige historie i perspektiv. Samtidig kan Immigrantmuseet ofte give en forklaring på, hvorfor man ikke finder, hvad man søger.

Immigrantmuseet har udarbejdet tre databaser med oplysninger om udenlandske arbejdere, med indfødsrettildelinger og med udviste. Screenshot fra www.immigrantmuseet.dk

I en årrække har Immigrantmuseet i samarbejde med Dansk Data Arkiv udarbejdet og tilgængeliggjort tre databaser med oplysninger om hhv. arbejdsopholdstilladelser (1812-1924), indfødsretstildelinger (1776-1960) og om udviste (1875-1919). Udlændinge skulle indtil 1875 ikke registreres systematisk. Det var kun hvis de bekendte sig til en anden tro end den luthersk-evangeliske, at de havde brug for særlig tilladelse fra kongen til at bosætte sig i landet. Grupper af udlændinge fik indtil religionsfrihedens indførelse med Grundloven i 1849 således privilegier af kongen og blev som regel indkvarteret samlet f.eks. i fristæder som Fredericia. Den manglende registrering kan gøre det meget vanskeligt at finde forfædre med udenlandsk baggrund, der kom til Danmark før 1875.

At regnes som dansker

Personer, der ønskede højere embeder i statsadministrationen eller ville arbejde i hæren, skulle imidlertid ifølge indfødsretsforordningen af 1776 have dansk indfødsret. Igennem 1800-tallet blev indfødsretten og velfærdsgoder i stigende grad forbundet. For eksempel afhang aldersunderstøttelse i 1891 af indfødsret. For at få indfødsret skulle man indgive en ansøgning til Danske Kancelli og senere til Indenrigsministeriet. Ansøgningerne findes i dag på Rigsarkivet og er ofte en god kilde til at finde oplysninger om ansøgerens liv og familieforhold.

De ikke registrerede

En del slægtsforskere med udenlandske aner finder imid-

Gennem det sidste år har museet haft udstillet indfødsretsforordningen fra 1776, der nu er leveret tilbage til Rigsarkivet. Fortællingen er dog stadig en central del af museets udstilling. Foto: Immigrantmuseet, 2012.

lertid ud af, at deres forfædre ikke står i databasen over personer, der har fået indfødsret. En del af disse har måske fået afvist deres ansøgning. Afviste sager findes også i Rigsarkivet, men de kan være vanskelige at finde. Den hyppigste grund til ikke at finde sin forfader er imidlertid, at han slet ikke har søgt om indfødsret. Udlændinge, der kunne forsørge sig selv, havde nemlig ikke brug for dansk indfødsret.

Desuden er der en række landsmænd, som i dag ikke regnes som danskere. Indtil 1814 var nordmænd regnet som danskere, og indtil 1864 var både slesvigere og holstenere også dansk indfødte. Derudover var det ikke altid veldefineret, hvad der blev regnet som højere embeder. Endelig skulle kvinder indtil 1950 som hovedregel ikke selvstændigt søge om indfødsret – det fik de enten ved

Almindelige arbejdere, der kunne forsørge sig selv, havde ikke behov for at søge om indfødsret. Her ses jernbanearbejdere ved Slangørupbanen ca. år 1905. Foto: Furesø Museer.

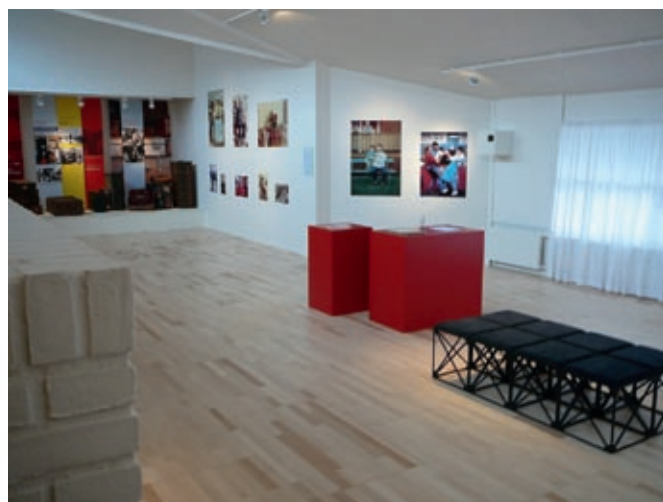
I 1875 blev det bestemt at udenlandske arbejdere skulle have udstedt en opholdsbog for at arbejde lovligt i Danmark. Her ses en opholdsbog fra Bornholm. Foto: Bornholms Museum.

ægteskab med en dansker, eller hvis deres mand fik indfødsret. Derfor er det svært at finde kvindelige aner i indfødsretsregistreringen før 1950.

De arbejdende indvandrere

Efter 1875 blev indvandrere registreret, når de fik arbejde i Danmark. Databasen med oplysninger om registrerede arbejdsindvandrere indeholder oplysninger om udenlandske arbejders enkelte arbejdssted. Oplysningerne bygger hovedsageligt på informationer fra arbejdsopholdsprotokoller ført af myndigheder som by- og sognefogeder. Materialet er omfattende. Databasen indeholder nu mere end 120.000 oplysninger og dækker geografisk foreløbig kun Frederiksborg Amt, Københavns Amt, Lolland, Falster, Møn og en del af Sydsjælland. Den mest sandsynlige årsag til ikke at finde det, man søger i databasen, er således, at det endnu ikke er tastet ind. Derudover er det ikke alle oplysninger, der er bevaret. For byen København, hvor mange indvandrere opholdt sig, er de relevante protokoller kasserede, sådan at mange oplysninger er gået tabt.

De originale arkivalier befinder sig fortrinsvis hos Statens Arkiver i arkiver fra byfogeder, sognefogeder og politimyndigheder, hvor de findes under betegnelser som meldingsprotokoller, arbejds- og opholdsbogsprotokoller eller

Immigrantmuseet viser løbende særudstillinger om forskellige emner som f.eks. begrebet hjem eller personlige fortællinger fra udviste. Foto: Immigrantmuseet, 2012.

tyendeprotokoller. Det er et meget forskelligt materiale uden registre, der kan være temmelig uoverskueligt at gennemgå. Museet arbejder fortsat med planer for, hvordan materialet lettere kan gøres tilgængeligt.

Et besøg værd

Foruden den permanente udstilling viser museet skiftende særudstillinger. Igennem det første år har udstillingerne vist emner som fx livet som barn på et asylcenter, historier om indvandrere, der er vendt tilbage til deres tidligere hjemland og en fortolkning af begrebet hjem. Den næste særudstilling, der åbner 15. marts 2013, omhandler 12 historier om udviste omkring år 1900.

Museet afholder løbende foredrag o. lign. om forskellige emner – f.eks. i februar 2013 om tyske flygtninge efter anden verdenskrig og i marts om dansk slavehandel. På museets hjemmeside www.immigrantmuseet.dk kan man finde kontaktoplysninger, følge museets arbejde og se de kommende arrangementer og udstillinger. Adgangen til museet er gratis, og rundvisninger for grupper kan arrangeres mod betaling. Selvom man ikke selv har indvandrere i familien, giver museet et alternativt billede af Danmarkshistorien, som vi på museet håber både er tankevækkende og interessant.

På arkiv i Flensborg

Mogens Rostgaard Nissen

arkiv- og forskningsleder

Arkivet ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig

Norderstr. 59, D-24939 Flensborg

Postbox 528, DK-6330 Padborg

I Slægt & Data nr. 3 fra september 2012 var der en interessant og velskrevet artikel med overskriften "På arkiv i Flensborg". I artiklen berettes om, hvordan det havde været en rigtig positiv oplevelse at besøge Stadtarchiv i Flensborg, og hvilke meget nyttige arkivalier danske slægtsforskere kan finde på dette arkiv. Denne artikel skal ses som et supplement til den artikel, og det er en opfordring til, at man også besøger Arkivet ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, når man er på arkivbesøg i Flensborg

For to år siden besøgte omkring 30 medlemmer af Slægtshistorisk Forening Sønderjylland Studiefælleskabet og Arkivet ved Dansk Centralbibliotek. Det var en god dag, som både de besøgende og arkivet fik noget ud af. Vi vil meget gerne stå for lignende arrangementer for slægtshistoriske foreninger i Danmark, ligesom vi vil kunne supplere med en historisk byvandring i Flensborg, hvis der er interesse for det. Vi vil naturligvis også rigtig gerne have besøg af slægtsforskere og andre, der kan bruge vore arkivalier i forbindelse med deres undersøgelser. Der er formentlig ikke ret mange danske slægtsforskere, der kender til vores arkiv, og hvad man kan bruge materialet til. Derfor vil jeg give en kort beskrivelse af det materiale, vi har:

Samlet har vi omkring 1.500 hyldemeter med arkivalier. Det er naturligvis hovedsageligt kilder, der er relateret til det danske mindretal i Sydslesvig, man kan finde i arkivet. I forhold til ellers sammenlignelige stadsarkiver i Danmark adskiller dette arkiv sig ved, at vi har rigtig mange personarkiver. Samlet har vi registreret 736 personarkiver med blandt andet dagbøger og erindringer, breve, officielle bre-

Tegning fra 1886 af P. Tom-Petersen af Nørreport i Flensborg

Farvelagt litografi fra 1843 af D. Winter. Flensborg set fra Ballastbjerget

ve og attester etc. Nogle af disse arkiver vil kunne være af interesse for danske slægtsforskere. Desuden har vi 41 forskellige kirkearkiver, der blandt andet indeholder kirkebøger. Der vil formentlig være flere af dette blads læsere, som har forsøgt at skaffe oplysninger om deres sydslesvigske aner, og i den forbindelse fundet ud af, at det er en vanskelig opgave. Dels fordi kirkebøgerne normalt findes i de enkelte kirkesogne, og dels fordi den tyske registerlovgivning er langt mere restriktiv end den danske. Derfor kan det være svært at få lov til at kigge i kirkebøgerne i Tyskland. Af den grund kan det muligvis være en god idé at se i vore kirkearkiver, hvis man skal foretage

Billede fra 2004 af Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig

Billede fra 16. maj 2009 fra Arkivet ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig i forbindelse med åben arkivdag.

slægtsforskning i Sydslesvig. Desuden har vi omkring 400 foreningsarkiver og 126 institutionsarkiver, hvor der kan hentes en masse oplysninger om de mennesker, der har været aktive inden for det danske mindretals foreninger og institutioner. Ydermere har vi en meget stor billedsamling med omkring 100.000 fotografier fra hele Sydslesvig,

men hvor der især er mange billeder Flensborg-området. Endelig opbevarer vi alle udgaver af Flensborg Avis fra 1869 til nu, hvilket i sig selv er en vigtig kilde til, hvad der er sket i Sydslesvig.

Arkivet hører til på Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, Norderstrasse 59 i Flensborg. Biblioteket fungerer som et helt almindelig dansk folkebibliotek, men for historisk interesserede er Den Slesvigske Samling et besøg værd. Det er en omfattende samling med over 50.000 bøger og artikler om Sønderjylland/Slesvig, og i 2010 blev samlingen for første gang gjort offentlig tilgængelig. Så hvis man har behov for viden om Sønderjylland og Slesvig vil Den Slesvigske Samling være et naturligt sted at besøge, fordi man på et sted kan hente alle nødvendige oplysninger om dette område.

Det er som nævnt mit håb, at der blandt dette blads læsere vil være mange, der kan bruge vores materiale. Hvis man går ind på vores hjemmeside star.dcbib.dk kan man under "Miniarkibas" foretage en søgning hjemmefra. Vi vil som nævnt også meget gerne modtage besøgende foreninger, ligesom jeg selv og min kollega, Jan Jessen, der er leder af Den Slesvigske Samling, meget gerne kommer og holder foredrag om sønderjyske og slesvigske emner.

Medlemsoplysninger, specielt mailadresser

Knap 1500 af vore medlemmer har ikke oplyst deres mailadresse til foreningen. Det giver os problemer, hvis foreningen får brug for at kontakte jer.

I forbindelse med indkaldelse til den ekstraordinære generalforsamling var bestyrelsen nødsaget til at udsende postkort til de medlemmer, som vi ikke kunne nå via mail, en udgift på 14.000 kr. Det er ærgerlige penge som vi kunne have brugt til andre ting.

Bestyrelsen opfordrer dig derfor til at opdatere dine medlemsoplysninger på hjemmesiden. Det gør du ved at logge ind på forsiden med dit brugernavn og kodeord.

Hvis du aldrig har været logget ind på hjemmesiden, og du har været medlem fra før november 2010, er dit brugernavn dit medlemsnummer (det er trykt på plastomslaget som dette blad kom i og er på 4 cifre) og din adgangskode det postnummer du boede i i november 2010.

Når du er logget ind klikker du på "Mine indstillinger" og udfylder den blanket der kommer frem.

Der er sikkert nogen, der ikke får dette til at lykkes. Derfor opretter vi en nødprocedure. Skriv dit navn og din adresse i en mail og send den til christiansen@dis-danmark.dk så lægger vi din mailadresse ind. Skriv gerne i emnelinien "Ny mailadresse" det letter vores arbejde.

For god ordens skyld skal vi oplyse, at vi ikke overlader din mailadresse til andre.

Arne Christiansen

Generalforsamling den 13. april 2013

Årets generalforsamling i DIS-Danmark, der ifølge den geografiske turnusordning skal afholdes i hovedlandet, finder sted den 13. april i Ribe.

Hvis man går efter historiske kulisser til et arrangement, kan man næppe vælge noget bedre end Ribe. Byen er Danmarks ældste og kan følges tilbage til omkring år 710, hvor der blev anlagt en handelsplads på stedet. I 2010 kunne man således fejre 1300-års-jubilæum.

Ting at se i Ribe

Der er mange spændende ting at se i Ribe. Domkirken troner midt i byen, omgivet af mange fine, gamle bygninger – over 100 fredede – og hyggelige gader, og vover man sig op i domkirketårnet, belønnes man med en storslået udsigt over byen, omegnen og marsken. I nærheden ligger Skt. Catharinæ Kirke og Kloster, som også er et besøg værd. I domkirken og på stormflodssøjlen ved havnen kan man få håndgribelig dokumentation for, hvordan byen i tidens løb har været udsat for naturens kræfter. Her finder man markeringer af, hvor højt vandet har stået ved de største stormfloder. Allerede i Danmarks vilde lømmelalder var Ribe et vigtigt sted, hvorfor byen kan bryste sig af hele to vikingemuseer, hvor man får et inspirerende indblik i den tids historie.

Problemet for deltagerne i generalforsamlingen kan være, at man ikke kan nå det hele, og at de kan få svært ved at vælge!

Praktiske oplysninger om generalforsamlingen Lokaler

Generalforsamlingen afholdes i 'Salen' på Museet Ribes Vikinger, Odins Plads 1, Ribe. Der er handicapvenlig adgang til lokalet, så både rollatorer og kørestole kan være med.

Rundvisning

Der bliver to guidede rundvisninger, og medlemmerne skal tilmelde sig en af dem.

Tur nr. 1 er en rundvisning i Museet Ribes Vikinger, der dækker perioden fra ca. 700 til op i Middelalderen.

Tur nr. 2 er en byvandring på ca. to km., hvor man kommer til Skibbroen og stormflodssøjlen, gennem Fiskergade til Domkirken, Maren Splids hus, Skt. Catharinæ Kirke og Kloster og ender ved Museet Ribes Vikinger.

Tilmelding

Tilmelding sker via hjemmesiden senest den 29. marts 2013 med angivelse af, hvilken af de to ture man ønsker at deltage i.

Find tilmeldingsformularen på www.slaegtogdata.dk: Forside / Foreningen / Om foreningen / Generalforsamling.

Alle medlemmer af DIS-Danmark er velkomne. Medlemmerne er velkomne til at tage en ledsager med. Ledsagere kan deltage i rundvisningen samt frokost og kaffe.

Frokost og kaffe

Foreningen er vært ved en let frokost med drikkevarer. Senere på eftermiddagen vil der være kaffe og kage.

Transport

Du kan tage toget til Ribe. Skift i Bramming til Arriva. Fra København tager turen 3 1/4 time.

Generalforsamlingen afholdes i henhold til vedtægterne med denne dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsen aflægger beretning for det forløbne år.
3. Kassereren aflægger det reviderede regnskab til godkendelse.
4. Behandling af indkomne forslag.
- 5.a. Fremlæggelse af budget for det kommende år.
- 5.b. Fastlæggelse af kontingentet for det kommende år
6. Valg til bestyrelsen
 - 6a. Valg af 4 medlemmer i lige år og 5 medlemmer i ulige år.
 - 6b. Eventuelt valg af bestyrelsesmedlemmer for 1 år
 - 6c. valg af suppleanter for 1 år
- 7.a Valg af 2 interne revisorer for 1 år
- 7.b Valg af 1 revisorsuppleant for 1 år
8. Eventuelt

Foreningsåret 2012 i DIS-Danmark Bestyrelsens beretning

Foreningen har nu ca. 7.800 medlemmer. DIS-Danmark er suverænt Danmarks største slægtsforskerforening.

DIS-Bibliotek

I sommeren 2012 blev DIS-Danmark tilbudt at overtage rigtig mange bøger fra det nu lukkede Landsarkiv på Jagtvej i København. Det drejede sig først og fremmest om bøger fra læsesalen og Landsarkivets bibliotek. Bøgerne omfatter slægtsbøger, registraturer, bøger med lokalhistorisk indhold og meget mere. Desuden overtog vi mange mikrokort fra film læsesalen og en del rullefilm med optagelser af kirkebøger. Vi glæder os også over 2 bogsamlinger, som vi har modtaget fra Finn Andersens arvinger og fra Peter Wodskou.

Medlemmer fra Københavnsområdet hjalp medlemmer af bestyrelsen med at pakke det hele i flyttekasser. Fra 1. november lejede DIS-Danmark lokaler i Albertslund ved København til opstilling af bøgerne. Lokalerne var ved årets udgang sat i stand, og det store arbejde med opstilling og registrering vil pågå i 2013.

Det er hensigten at søge fondsmidler til scanningsudstyr, således at bøgerne med tiden kan blive gjort tilgængelige på internettet for vores medlemmer. En løsning som vil give alle medlemmer adgang til bøgerne på lige vilkår. En gruppe af medlemmer deltager i arbejdet med biblioteket. Bestyrelsen vil gerne takke medarbejdere på Landsarkivet for deres hjælp og imødekommenhed. Også medlemmer, der i årets løb har medvirket ved flytningen, skylder vi

en stor tak. Den store opbakning glæder os meget og giver os forøget energi til at give os i kast med opgaverne.

Ukendte billeder

I efteråret 2011 meddelte den tidligere indehaver af hjemmesiden [www.ukendtebilleder.dk](http://ukendtebilleder.dk), at han ville lukke sin side ned pr. 1. november.

DIS-Danmark fik retten til at fortsætte projektet under samme kendte navn, og vores webmaster byggede en ny hjemmeside op.

Valget faldt på at bruge billedgalleriprogrammet Copermine som udgangspunkt. Efter en hel del tilpasninger og modifikationer af programmet blev det prøvekørt på en privat server i januar-februar 2012, og med en 5-6 af foreningens medlemmer som testpiloter.

Udgangspunktet er, at brugerne kan lægge deres billeder op i et antal forskellige kategorier, afhængig af motivets art osv. Andre brugere og gæster på siden kan så tilføje deres kommentarer direkte under billedet. Der er også mulighed for at gå den anden vej. Altså at efterlyse billeder af bestemte emner eller motiver.

Omkring 1. marts 2012 gik projektet i luften fra DIS-Danmarks server på adressen:

<http://ukendtebilleder.dis-danmark.dk/>

Der er nu, efter et års forløb, 270 registrerede brugere, som har lagt 655 billeder op. Der har været ca. 146.000 visninger af enkeltbilleder.

Antallet af gæster, der ikke er logget ind, bliver ikke registreret, men iflg. Google Analytics bliver der vist ca. 1.050 sider dagligt.

Politiets Registerblade

Projektet har også i 2012 været en kæmpe succes. Over 1100 personer har registreret sig på hjemmesiden og lavet en indtastning. Nogen har lavet rigtig mange. Der er stadig brug for flittige indtastere.

Arbejdet med registrering af børn, ægtefæller og bopælsadresser er godt i gang og forventes at være nået halvvejs på tidspunktet for generalforsamlingen.

Registrerede personer	1.741.574
Adresser	2.150.615

Svartiderne specielt for indtastere er blevet forbedret markant, ved at siden er blevet flyttet til en dedikeret server.

Planerne for sitet er at få omlagt designet af hjemmesiden, så det matcher dets kommende funktion at søge og fremvise data, til afløsning for den nuværende løsning der er orienteret omkring indtastningsfunktionen. Der er endvidere arbejdet og arbejdet fortsat med at genskane de mest ulæselige registerblade.

Som en sidebemærkning skal det nævnes, at Fattigvæsenets hovedregistrant for København er blevet skannet og gjort tilgængelig på Københavns Stadsarkivs hjemmeside.

CPR-projekt 3

Projektet startede helt tilbage i forsommeren 2010, og med de nyere kirkebøger frem til 1960 og 1969 for dødsfald er der fortsat arbejde til de medlemmer, der ihærdigt fortsætter med at hjælpe Statens Arkiver med at tjekke kirkebøger for CPR-numre. Til stor gavn for os alle bliver der til stadighed lagt 'nye' kirkebøger på Arkivalier Online.

En meget stor tak til alle der har bidraget; uden jeres arbejde ville vi ikke have haft kirkebøgerne på Arkivalieronline i det omfang, vi faktisk har i dag.

Arkivalieronline

I løbet af 2012 er der kommet rigtig mange nye arkivalier på hylderne på Danmarks største læsesal. Her skal der forsøges en opstilling:

- Sjællandske og Københavnske skiftearkivalier
- Brandforsikringsarkivalier for København og Nørrejylland
- Borgerlige ægteskabsprotokoller
- Overformynderiets journalserier
- Sjællandske kirkebøger 1960-69
- Tingbøger

Men det stopper ikke her. Der er planer om at oplægge ca. 5 millioner billedfiler i både 2013 og 2014. Endelig skal det nævnes, at der er indgået et samarbejde med mormonkirken, der skanner kirkebøger op til 1891 i gråtoner efter de originale film.

Alle kommende digitaliseringer vil være i gråtoner eller

farver, ligesom de vil blive lagt på sitet som jpg-filer, der kan læses uden at være afhængig af Java.

Nordisk samarbejde

Det Nordiske samarbejde er inde i en rigtig god udvikling. Således har DIS-Danmark deltaget i De Svenske Slægtsforskerdage med stand sammen med DIS-Norge. Dette vil vi også gøre i 2013, igen sammen med DIS-Norge, og ligeledes vil vi deltage ved den Norske Slægtsforskerdag på Riksarkivet i Oslo.

Udover at det har givet en del nye svenske og norske medlemmer i DIS-Danmark, har vores tilstedeværelse foranlediget en stribe nye kontakter i flere forskellige andre slægtsforskerforeninger i de to lande. Kontakter der for norges vedkommende på sigt kan udvikle sig til regulære samarbejdspartnere.

Nationalt samarbejde

Er inde i en rigtig god udvikling. Formændene for de tre landsdækkende foreninger mødes jævnligt til uformelle formandsmøder, hvor vi diskuterer stort som småt.

Vi arbejder på nogle helt regulære samarbejdsprojekter til gavn for medlemmerne i alle tre foreninger. Disse projekter vil falde på plads i løbet af 2013.

Derudover har foreningen fortsat et godt samarbejde med Statens Arkiver, bl.a. omkring Kildeportalen.

Slægt & Data

Slægt & Data har i år kunnet markere, at det er 25 år siden, det første, ganske simple blad blev sendt til den daværende lille medlemsskare. Sammen med jubilæumsnummeret fulgte en gave til medlemmerne: En ny, opdateret udgave af hæftet Sogn-Herred-Amt, der oprindeligt blev udgivet som særnummer af bladet i 1998, men som har været udsolgt og savnet i efterhånden adskillige år.

Slægt & Data er kommet med de foreskrevne fire numre, og hele tre gange har sidetallet været oppe på 36 sider, mod de 'normale' 32. Indholdet har været den sædvanlige blanding af stof om slægtsforskerfaglige og tekniske sager og gode historier.

Redigeringen foretages fortsat af Kathrine Tobiasen, der hen over året har fået bistand fra Gitte Christensen og Henning Karlby, som nu begge er fast tilknyttet redaktionen.

Hjemmesideudvalget

Vi har fundet en del u hensigtsmæssigheder i det system, vi har fået sat op. Det har resulteret i, at vores konsulentfirma er blevet sat på arbejde med at lave visse tilretninger.

Det handler om nogle rent administrative rutiner, dvs. det er ikke umiddelbart noget, vi som medlemmer vil kunne mærke. Men bestyrelsen vil kunne spare meget tid i det administrative arbejde, som så kan anvendes på mere relevante aktiviteter, der kan komme medlemmerne til gode.

Vi har i år bl.a. fået lov at overtage hjemmesiden fynhistorie.dk, som er opbygget omkring CMS-systemet Drupal. Vi har forespurgt forskellige firmaer om hjælp til at flytte Fynhistorie til vores egen server. Resultatet blev, at vi nu bruger firmaet, der arbejder for os med hjemmesiden, til også at flytte Fynhistorie.

Fynhistorie har ca. 3.500 besøg på hjemmesiden dagligt.

DIS-Forum

Er fortsat landets suverænt bedste hjælpecentral for slægtsforskere, uanset hvor de befinder sig i forskningen. De to største grupper, AneEfterlysning og Hjælp til tyding, rummer nu hver over 100.000 indlæg, et antal, der er nået i løbet af 2½ år! De øvrige grupper udviser en mindre heftig aktivitet, men heller ikke her går man forgåves, hvis man har brug for et godt råd.

Forum blev i juni udvidet med en ny gruppe, Slægtshistorier, der giver medlemmerne en lettilgængelig mulighed for at publicere deres historieskrivning, og den mulighed er der allerede en del, der har grebet. Både med hensyn til emner og med hensyn til måder at udforme historierne på spændes der vidt, fra slægtstavler til biografier over enkelte personer, fra bedstefars egne erindringer til historier om skibsførlis.

Slægtshistorier er også et godt sted at gå hen, hvis man savner inspiration til, hvordan man kan gribe sagen an, når man vil formidle sin forskning videre.

Nyhedsbrev

Der blev udsendt seks nyhedsbreve i 2012. De indeholder en blanding af nyheder om foreningen, Statens Arkiver og kilder, som kan hjælpe DIS-Danmarks medlemmer med deres slægtsforskning.

I slutningen af juni havde vi pressemeddelelser i Furesø Avis og Nordvestnyt om Kildeportalen.

Får du kendskab til nyheder, som det ville være relevant at formidle til foreningens medlemmer, så send en mail til nyhedsredaktøren christensen@dis-danmark.dk

DIS-Træf

Ny tovholder på DIS-Træf er Jørgen Kristensen, der er godt i gang med arbejdet.

Flere og flere medlemmer vælger at sende deres GED-COM-filer til DIS-Træf, bliv endelig ved med det. Jo flere, jo større mulighed for kontakt til andre, der forsker i samme slægt.

Strategiudvalget

Har i 2012 opdateret Foreningens Strategiplan.

Kan ses på hjemmesiden under foreningen, om foreningen, udvalg, strategiudvalget, strategiplan <https://www.slaegtogdata.dk/foreningen/om-foreningen/udvalg/strategiudvalg/virksomhedsplan-2010-2015>.

Lokalforeningsudvalget

Hele tre nye DIS-lokalforeninger blev det til i 2012, to helt nystartede i Holbæk og Varde. Samt i Thisted en allerede etableret forening, der ønskede at tilslutte sig DIS-familien.

Udvalget har afholdt et webmasterkursus for lokalforeningernes webmastere og har året igennem ydet hjælp og support med foreningernes hjemmesider.

Det efterhånden traditionsrige Fællesmøde for Lokalforeningerne i september var også i 2012 velbesøgt med repræsentanter fra alle lokalforeninger samt et par gæster, der har vist interesse for lokalforeningstanken.

Du finder lokalforeningernes hjemmesider i den brune rullemenu på forsiden af hjemmesiden. Måske er der en DIS-lokalforening i nærheden af dig, du kunne have gavn og glæde af.

Vedtægtsudvalget

Vedtægtsudvalget fortsætter arbejdet med at kigge foreningens vedtægter efter i sømmene og vil gerne have input fra medlemmerne.

Kildeudvalget

Kildeportalen blev introduceret på generalforsamlingen i 2012. Under udviklingen af Kildeportalen blev der opbygget et tæt samarbejde med Statens Arkiver med stærk opbakning fra Rigsarkivaren. Vi er i bestyrelsen meget taknemmelige for dette samarbejde, som medførte, at Kildeportalen helt fra starten kunne benytte billeder fra Arkivalier Online (AO), samt de allerede indtastede folketællinger fra Dansk Demografisk Database under DDA.

I løbet af 2012 er størstedelen af FT-1930 gjort tilgængelig, og en række folketællinger fra DDD er lagt ind på Kildeportalen. Desuden er der indlagt billeder fra AO af skifter samt nogle få kirkebøger. Online indtastning af folketællinger og skifter forløber tilfredsstillende.

I sidste halvdel af 2012 og ind i 2013 har vi været afventende på grund af de planlagte ændringer af AO, specielt ændringerne af billedformatet. Formatændringerne bevirker, at billederne må indlægges på ny i Kildeportalen.

Kildeportalen henvender sig direkte til slægtsforskere og er højt prioriteret af bestyrelsen. Den vil derfor blive udbygget i takt med, at ændringerne på AO bliver gennemført, ligesom det tætte samarbejde med Staten Arkiver vil blive videreført.

Det kræver rigtig mange ressourcer og hænder at drive foreningen DIS-Danmark i dagligdagen. En meget stor tak til alle, der på hver sin måde hjælper til, skal lyde herfra. Uden jeres omhu og indsats kunne det slet ikke lade sig gøre.

*På bestyrelsens vegne
Susanne B. Fuglsang, Formand*

Broderen der forsvandt i USA

Henning Karlby

Rylevej 8,
5464 Brenderup, Fyn
Tlf. 64 44 28 08
karlby@privat.dk

Historien her handler om min moders storebror. Det vil sige det var hendes halvbroder.

Indtil min mormor døde hed det i familien, at han var min moders fætter. Først efter min mormors død fortalte min moder at det følgende i virkeligheden handlede om hendes "uægte" storebror.

Min moder fortalte, at hende broder hed Svend Aage, han rejste til USA, da han fyldte 18 år. På Ellis Island har jeg fundet hans ankomst og til udskibningsprotokollen, som jeg fandt på film i Viborg, har han endvidere oplyst, at han sidste arbejde var som "Keldner" i København.

Svend Aage Pedersen blev født den 30. september 1903, faderen var Sæbesyder Johannes Dam og moderen var Mathilde Birgitte Pedersen.

Svend Aages mor, Mathilde, bliver gift den 8. november 1908 med Anders Kristian Karlby. Jeg har ikke kunnet finde nogen alimentationssag mellem familien Pedersen og Johannes Dam. Men har fået fortalt, at Svend Aage bliver plejebarn hos hans morfar og mormor.

Min moders historie var, at Svend Aage havde været meget flittig til at skrive til hende i årene efter han var udrejst.

December 1 - 1930

"Kære Ingrid1

Thanks for you letter wich I received a caugde² of weeks ago

Jeg er ude at rejse igen jeg can ikke stay hjemme mere end en uge ad tiden jeg kom hjem fra Yuma og vi havde ikke ret meget arbejde at the Studio saa jeg hørte om en Guld mine i Mexico, jeg kendte en man som havde den han gik derned en gang om Aaret og arbejde en Maaned og havde nok gold til at leve mere en godt for 1 og 2 Aar det altid depente hvor meget guld han kunde bringe hjem uden at blive skut Indianerne bryder dem ikke om guld de er vilde og uncivilized han talte altid om hvordan da skød efter ham naar han var paa vejjen ud fra Bjergene med guldet, nu har we ikke hørt fra ham før 6 Maaned og vi tror de har slaet ham ihjel Minerva siger at Mexico er en god Pladse at staa borte fra men hvis jeg kan lave nogle Penge jeg vil prøve paa at finde ham og hvis vi can gaa derned i en Flyvemaskine jeg har 6 Men der vil gaa ned med mig saa jeg er paa vejjen ned til Guaymas pladsen han gik til er 30 Mill udenfor Guaymas og jeg wil prøve om jeg kan get there uden at blive skut alle men here carry Guns og det er (keep a cold level Head) menigen er, bliv ikke bange, jeg kunde skrive meget om Mexico men maske du bryder dig ikke om Caberet og Night Club singerinde hun sønger Soprano og har studeret Opera since hun var 12 Aar gammel naar jeg kommer bak til Hollywod jeg will sende dig nogle Phonograph Records hun songer spank hun har sort Haar og sorte Øjne and meget jealous hun will gaa till Danmark med mig men jeg har ikke tid til at gaa nu maaske i et par Aar du will lide hende naar hun sønger hun er hvad we kalder "hot stuf" over here.

Hun arbejder i et Studio nu for tiden jeg kan høre der er en af mændene anouncing udenfor, at der er en Man og hans Kone og en lille baby pige paa vejen til Calefornia og de har ingen Penge saa de er her og wil have noget at spise og we er spurght om ve vil hjælpe dem med nogle Penge, jeg har lige et par Dollars her saa jeg will give dem til ham der er saa mange her dat wil arbejde for næsten ingenting

PASSENGER RECORD	
American Family Immigration History Center of Ellis Island	
First Name:	Sv. Aa
Last Name:	Pedersen
Ethnicity:	Denmark, Scandinavian
Last Place of Residence:	Kjøbenhavn, Danish
Date of Arrival:	Sep 11, 1922
Age at Arrival: 19y	Gender: M Marital Status: S
Ship of Travel:	Oscar II
Port of Departure:	Christiania
Manifest Line Number:	0005

Svend Aages sidste brev

Her følger en "renskrift" af hans sidste brev: Brevpapiret er fra Hotel Evans, R. D. Wood. Proprietor, Located in center of business district, Nogales, Arizona

- 1 Teksten i brevet er skrevet med Svend Aages ord. Dvs. jeg har ikke rettet hverken stavfejl eller hans halv engelske udtryk, eller fejlagtige engelske stavning. Brevet er holdt så tæt på originalen som muligt, når jeg ændrer en håndskrift til maskinskrivning.
- 2 Her tror jeg, der skulle have stået "couple"

the Bums jump of the Train here every day for Eats, jeg kan næsten ikke skrive dansk any more jeg taler aldrig dansk. jeg mener at sende dig en Thonograf Record hvor minerva singer hun faar 500 Dollars om ugen for at singe i et af theatrene i Los Angeles og hvis jeg kan noget guld og bringe det tilbage med mig vi vil komme til Danmark "maaske" der er meget guld her nede men indianerne will ikke lade nogen menesker tage det ud og de wil ikke lade us tage maskiner ind der til at smelte det hvis vi kunne tage maskiner in til The Yaqui Mountain vi wilde blive rige i shor tid der er mange guldminer her der er mange Guldminer her men der er ingen hvor the Yaqui Indianer er det er Indianer som the Apaches dem har du vel hørt om, det er saa varmt there de bruger næsten ingen Tøj og de har aldrig lært noget jeg vil slutte med mange kærlige hilsener til dig og allesammen, men (don't forget be broadminded and keep you head cold and your feet warm) og lad ikke en Dreng tro at du ikke kan leve uden ham, jeg wil skrive et Post Card fra Guaymas og hvis du skriver, skriv til mig i Hollywood jeg wil blive hjemme igen førend dit Brev

Pete.

Svend Aage

Min moder hørte aldrig fra ham igen. Hun bad Frelsens hær om at søge efter ham. Deres svar var, at han var at man formodede, at han var omkommet i Mexico. Min moder får Svend Aage erklæret forsvundet - formentlig død 1931.

Pludselig levende igen

Via min hjemmeside har jeg fået kontakt med andre, som er efterkommere efter min mormors far, dvs. Svend Aages morfar. En af dem, Per Kudahl i Århus, sendte mig et billede af Svend Aage fra han er ca. 2 måske 3 år gammel.

En dag kommer der så mail fra Per Kudahl, som fortæller, at en anden af morfars fars efterkommere har et dokument, der viser, at Svend Aage er i live i 1939.

Jeg var selvfølgelig skeptisk og skrev tilbage, om jeg måtte se det pågældende dokument. Det måtte jeg og fik det tilsendt. Finderen af dokumentet var Mona Bergfriedt Touray i Løkken. Hun var så sød at sende mig en kopi.

Ganske rigtigt, der kunne ikke være tvivl om, at det handlede om Svend Aage. Fra min moders breve vidste jeg, at han havde arbejdet i Hollywood, bl.a. som stuntmand for Johnny Weismüller (den rigtige Tarzan).

Dokumentet var en "reentry permit" ansøgning (genindrejse tilladelse), hvor han opgiver, at han ankommer tilbage til USA til fods fra Mexico og ind i byen Calexico i det sydlige Californien. Han opgiver, at han er Teknikker i Hollywood og opgiver den adresse, han bor på i Los Angeles.

Da folketællingerne for 1940 blev frigivet i begyndelsen af 2012, skrev jeg til Aurelia Clemons i USA, som er en meget dygtig slægtsforsker, og spurgte, om hun kunne

finde Svend Aage i folketællingen. Hun skrev tilbage, at Los Angeles er meget stor på dette tidspunkt, så han ville nok være meget svær at finde. Jeg sendte hende derpå kopien af "reentry" ansøgningen og foreslog, at hun søgte på den adresse han havde opgivet i 1939. BINGO – hun fortalte, at han boede i naboejendommen, og hun sendte mig en kopi af siden fra folketællingen.

Nu fik jeg "blod på tanden", jeg gik ind på den nye udgave af Familysearch, hvor man kan finde dødsregistre for Los Angeles, som er gjort søgbare. En søgning gav bonus, Svend Aage døde den 24. februar 1962.

Nu er der kun at vente på, at Familysearch får digitaliseret bryllupscertifikaterne fra Los Angeles, så jeg kan finde ud af, om han har været gift. Måske har jeg nogle grandfætre gående rundt i USA?

Et brev fra Australien

Fra Per Kudahl fik jeg et brev, der er skrevet af en ældre slægtning, som er emigreret til Australien for mange år siden, oversættelsen af lidt af hendes breve fortæller følgende om Svend Aage:

Min moder talte om hendes bedsteforældre Peder Pedersen og Maren Petrea Pedersen, min moder huskede, at dem og hendes familie alle boede i Sønder Allé, Aarhus. Bedsteforældrene var meget distingveret, det må have væ-

ret derfor min moder troede, at Peder Pedersen var noget ved militæret (Folk fra militæret har altid haft næsen i sky). Julius Pedersens børn kunne ikke lide deres bedsteforældre. Hvis en af dem blev sendt hen med en besked til deres bedstemoder, ville børnene med vilje ringe på hoveddøren, når hoveddøren derpå blev åbnet, fik børnene at vide "at de skulle gå om til bagdøren". Hvis familien Julius var inviteret til middag hos bedsteforældrene, skulle børnene sidde i køkkenet. Ved sådan en fest, hvor der skulle være en stor fin middag, havde enten bedstemoderen eller køkkenpigen ved et uheld kommet soda i suppen i stedet for salt, det havde moret børnene gevaldigt. Både den gang og i min tid skulle drengene bukke og pigerne neje, når de hilste på de

voksne. Også min moder og hendes søskende skulle bukke og neje og de måtte ikke tale til deres bedsteforældre med mindre de først havde fået tilladelse til det.

Jeg er ikke sikker på om Svend Aage var deres søn. Jeg mener, at kunne erindre at Svend Aage's moder døde og at han havde et hårdt liv. Da han var 14 år gammel tog han hyre på en båd til USA. Var der ikke et jordskælv i Los Angeles på det tidspunkt, da man sidste gang hørte fra ham? Han formodes at være død 16. december 1931. Min moder nævnte en gang hendes fætter Svend Aage, så jeg tro, at hans moder var en Pedersen. Faderen var Johannes Dam fra Såby Karlby. Svend Aage blev født hjemme i Klostergade 40?

Efterskrift

På reentry ansøgningen står der, at den skal være vedlagt et billede, så er spørgsmålet. Har de amerikanske myndigheder stadig det billede i deres varetægt? Kan man få det at se? Skal man rejse derover eller kan man på anden måde få det billede at se og evt. affotografere det?

Svend Aage er sådan set ikke min direkte familie, men når jeg støder på spændende oplysninger i forbindelse med min slægtsforskning, så kan jeg ikke lade være med at grave i det.

Ovenstående kan også betragtes som et eksempel på, hvorledes man sætter kød på slægtsforskningen, som Erik Kann har skrevet om i tidligere artikler her i bladet.

Godsarkivalier på Familysearch

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13

8900 Randers

Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

For en halv snes år siden mødte ivrige slægtsforskere op hele og halve timer, før landsarkiverne slog dørene op om morgenen, og stod gladelig i kø i regn og kulde for at sikre sig en arbejdsplads, der gav adgang til alle de uomgængelige kirkebøger, folketællinger og andre eftertragtede protokoller. Så kom Arkivalieronline, og gradvist svandt køerne ind, for nu var det kun, når man skulle i gang med skifter, skøder, lægdsruller og andre delikate sager, man måtte ty til landsarkiverne.

Nu risikerer besøgstillene at få endnu et skud for boven. Den 28. december 2012 kunne man nemlig læse på mormonkirkens slægtsforsknerside, Familysearch's, blog, at søgesiden var blevet beriget med 38.5 millioner nye, frit tilgængelige indekserede kilder og billeder fra hele verden. Inklusive en sektion, der kan få alle danske anejæ-

gere til at bryde ud i jubel: 2.608.645 (for at være helt præcis!) scanninger fra danske godsarkivalier.

Scanninger

Der er tale om scanninger af de originale kilder, og de er ikke indekserede; ingen har arbejdet sig igennem dem og plukket navne ud for at lægge dem ind i en søgbar database. Man finder altså ikke frem til skiftet efter Mads Olufsen i Højstrup fra 1754 ved at bruge de velkendte søgefelter på forsiden. Man må gå den lidt tungere vej og selv blade sig vej til det.

Lidt kringlet adgang

Vejen til herlighederne er også en smule kringlet. Der skiltes således ikke med nyheden på websiden. På startsi-

den (www.familysearch.org, herefter benævnt FS) trykker du på *All Record Collections* – lige under søgefelterne. Du kan nu enten taste “Denmark Estate Records” i søgefeltet *Filter by name*, eller du kan klikke dig ind via sted (*Place*) – først *Continental Europe* og derefter *Denmark*. Nu får du en lille oversigt over de danske arkivaliegrupper, som siden indeholder. Bemærk det lille kamera ud for *Estate Records* og *Civil Marriages*; det viser, at der er tale om scanninger af kilderne. Klik på *Browse images*, og du når til en oplistning over de gamle danske amter. Vælg amt, og sriben af godser indenfor området præsenteres. Tilbage er nu bare at slå ned på det ønskede gods og vælge arkivalie. Til glæde for alle, der føler sig på glatis, når søgningen foregår på en engelsksproget side, så ligger alt her med de oprindelige danske titler og beskrivelser, nøjagtig som de optræder på f.eks. Daisy.

Fra fæstebreve til lægdsruller

Der er stor forskel på, hvad man finder under de enkelte godser; naturligt nok, da det afspejler en stor spredning i godsernes størrelse, og i hvad de i sidste ende har bevareret og afleveret til landsarkiverne – det er jo her mormonerne har hentet stoffet. I nogle tilfælde er der kun en enkelt post, typisk en skifteprotokol eller et regnskab; i andre tilfælde får man en lang række arkivalier, af og til så lang at man må scrolle for at få det hele med. Her kan være fæsteprotokoller eller løse fæstebreve, jordebøger, lægdsruller, hoveriprotokoller, overformynderiprotokoller og meget andet.

FS og Daisy

Hvis du ud fra en overvældende mængde arkivalier skulle få den tanke, at alt er med her, må du dog revidere antagelsen. En sammenligning med Daisy viser, at der stadig er rigtigt meget, som du må til landsarkiverne for at se. FS har 19 poster under godset Nørholm i Ribe Amt, men går man til Daisy og slår op på samme, får over 100! Noget lignende gælder mange andre godser. Til gengæld kan man være heldig at finde steder på FS, som Daisy ikke kender. F.eks. optræder der under Frederiksborg Amt flere godser, som ikke har en pendant på Daisy: Esrom (der ved nærmere eftersyn viser sig kun at indeholde Esrom Kros regnskaber fra 1721-27), Hillerødsholm og Skibby Sogns Mensalgods.

Med til kategorien godser regnes også institutioner som hospitaler (der ikke var sygehuse, men steder hvor folk, som ikke kunne forsørge sig selv, kunne få husly og andre livsforhold), universiteter, klostre, domkirker m.v., som har ejet bøndergårde, der har givet indtægter til driften. Generelt må det siges, at FS rummer alle de vigtigste kilder for slægtsforskere.

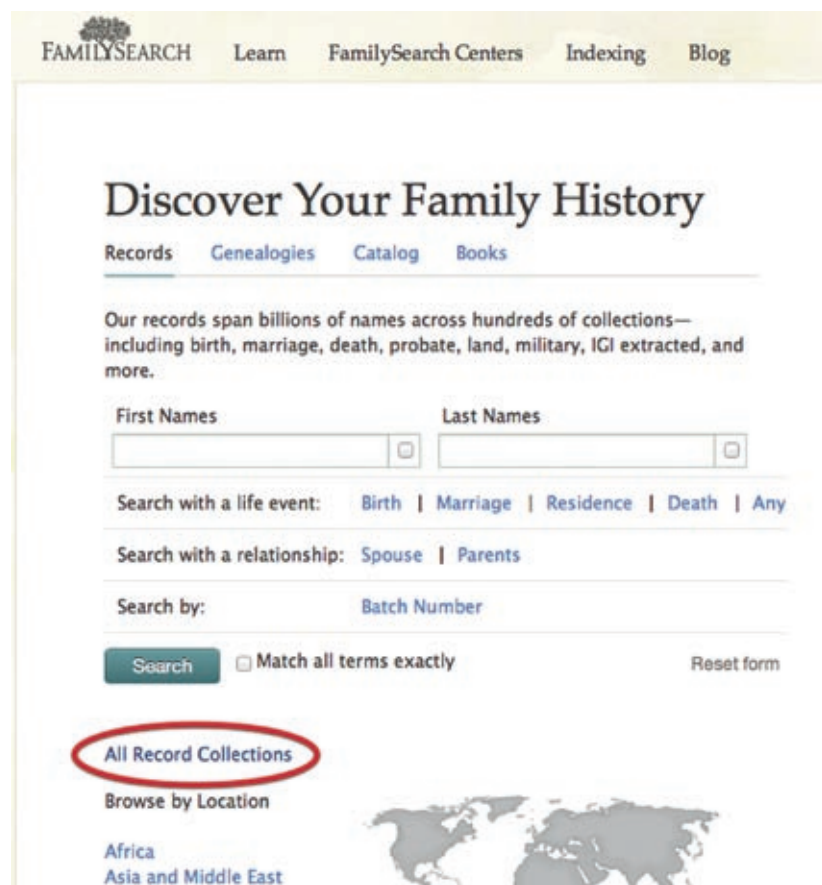
Fantastiske scanninger

Hvad får du så, når du åbner et arkivalie? Kvaliteten af scanningerne er fantastisk, rent ud sagt. Du kan zoome tæt ind, og detaljerne står fortsat helt skarpt. Zoomingen foregår let og meget hurtigt, enten ved at du klikker på + og – ikonerne i det lille værktøjspanel, der følger billederne, eller ved at du klikker på billedet eller scroller ved hjælp af musen. Det må for en ordens skyld indskydes, at siden kræver et rimeligt opdateret styresystem. Skift til et nyt billede sætter tålmodigheden på seriøs prøve, men der er jo tale om store filer, så det er forståeligt nok. Du bevæger dig frem i protokollerne ved at klikke på små pile over billedet (et billede frem eller tilbage) eller indtaste et billednummer (ved store spring).

Værktøjspanelet giver forskellige muligheder: Du kan få vist billedet i fuldskærm, rotere det, invertere (vise det som negativ med hvid tekst på sort baggrund), gemme og printe billedet. Skulle du have glemte, hvad de forskellige ikoner står for, kommer der en forklarende tekst (engelsk) frem, når du bevæger musen hen over vinduet.

Hvordan finde anerne?

Du sidder med alle de dejlige protokoller og dokumenter klar til at blive åbnet med et lille museklik, men hvis du er ny på slægtsfor-

Figur 1: Startside hos Familysearch. Linket til *All Record Collections* er markeret.

The screenshot shows the FamilySearch website interface. At the top, there are navigation links: 'Learn', 'FamilySearch Centers', 'Indexing', and 'Blog'. On the right, there are links for 'Sign In' and 'Help'. The main content area is titled 'Historical Record Collections' and shows 5 collections. A search filter on the left allows filtering by name and place. The table of collections is as follows:

Title	Records	Last Updated
Denmark Burials, 1640-1917	655,703	10 Jan 2011
Denmark Civil Marriages, 1851-1961	Browse Images	22 Aug 2011
Denmark, Baptisms, 1618-1923	3,163,929	20 Mar 2012
Denmark, Estate Records, 1436-1964	Browse Images	*20 Dec 2012
Denmark, Marriages, 1635-1916	1,622,902	12 Mar 2012

Figur 2: Oversigten over danske arkivaliegrupper

skerbanen, må du spørge dig selv, hvordan du overhovedet griber sagen an. Hvordan bærer man sig ad med at finde frem til ens aner blandt de tusindvis af håndskrevne sider? Tilmed kradset ned med mere eller mindre omhyggelig hånd?

Skifteprotokoller

Først og fremmest skal du forberede dig. Forsøge at finde ud af, hvilket gods dine aner kan have hørt under, og hvornår de sådan ca. har levet. Endelig bør du have en vis ide om, hvad de enkelte arkivalier indeholder. Skifteprotokollerne, hvor boopgørelsen blev indført, når en mand eller kvinde døde, er forholdsvis brugervenlige at gå til, idet de ofte er forsynet med et navneregister, typisk anbragt først i protokollen.

Det er en god ide at løbe hele registret igennem; som regel er det til at læse også for mindre øvede læsere af gotisk skrift, og du kan undervejs støde på andre personer, som kunne være interessante at kigge nærmere på. Registret henviser til den side, hvor skiftet er indført – husk at dette sidetal ikke nødvendigvis er det samme som opslagsnummeret. Det er også en god regel at have i baghovedet, at skifte kun på påkrævet, hvis afdøde efterlod sig umyndige arvinger. Hvis anerne har levet så længe, at de er gået på aftægt, er der normalt ingen grund til at lede efter et skifte.

Fæsteprotokoller

Ved siden af skifteprotokollerne er fæsteprotokollerne vigtigste kildegruppe. Her er indført det fæstebrev, som en fæster fik, når han overtog en gård. I brevet opregnes de vilkår, han har fæstet under, såsom at han skal passe bedriften og betale sin landgilde og være husbond (gods ejeren) hørig og lydlig. Desuden oplyses der om stedets

hartkorn, og om hvem der tidligere har fæstet det. Undertiden er originale fæstebreve også bevaret; dem kan du finde samlet i bundter, og de er værd at blade igennem. Er du heldig, kan du her se din 3 x tipoldefars underskrift!

Tag også et kig på jordebøger, hvis de eksisterer – hvilket de ofte gør på større godser. Her får du et samlet overblik over en herregårds bøndergods, med angivelse af fæster og stedets hartkorn. Selv om du ikke kan finde et fæstebrev, kan en optræden i en jordebog være med til at få en bonde placeret rigtigt ind.

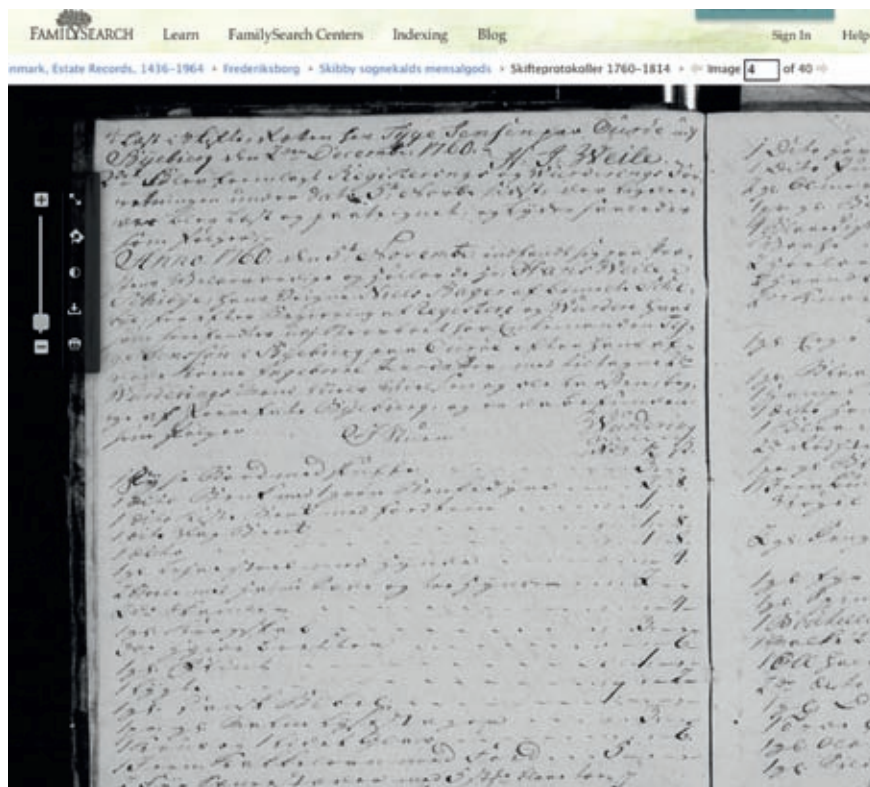
Soldater, forældreløse børn med mere

Det var godsejernes pligt at levere soldater til hæren, og derfor førte de lægdsruller, ofte kaldet reserveruller. I nogle tilfælde er de bevarede. Her får man en oversigt over den mandlige ungdom under godset, med angivelse af alder og fars navn. Selvsagt en yderst nyttig og spændende kilde, hvis man er så heldig, at ens aner er at finde i rulle.

Overformynderiprotokoller indeholder sager vedrørende børn, der har mistet deres forsørgere, og i forskellige regnskaber og dokumenter kan man finde overraskende og spændende oplysninger, men man skal nok sætte både tid og tålmodighed af, hvis man vil arbejde sig igennem dem.

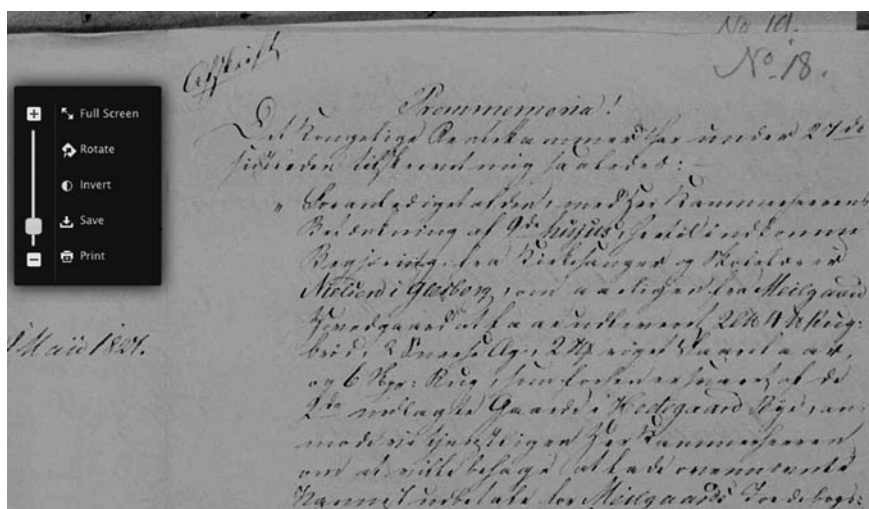
På gatis i godsarkivalier

Godsernes regnskabsbøger kan indeholde lidt af hvert. Der er ikke registre og genveje, så at kigge i dem kan opleves som at lede efter en nål i en høstak. Men har du tiden, kan du støde på ting, som du ikke vil kunne finde andre steder. Hvad med eksempelvis oplysninger om lejemålsbøder (straf for uægteskabeligt samkvem) eller

Figur 3: En side fra skifteprotokol fra Skibby Sogns mensalgods. Værktøjspanelet ses øverst til venstre

Figur 4: Et fund fra Regnskaber 1827 fra Mejlgård gods, Randers Amt. Det er et "premmemoria", som fastsætter, hvilke gårde der skal levere visse naturalier til kirkesanger og skolelærer Nielsen i Glesborg

betaling for frihedspas (frihed til at forlade godset)?

Hvis du føler dig på glatis blandt godsarkivalier, kan det anbefales at kigge i en af de udmærkede bøger om slægtsforskning, som du enten kan købe eller låne på biblioteket. Jytte Skaaning & Bente Klercke Rasmussens *Find din slægt* – og *gør den levende* giver rigtig god besked om emnet.

Gemmekasse

FS har en ekstra facilitet for folk, som har oprettet en brugerprofil på siden. De har mulighed for at gemme deres fund i en særlig mappe, *My source box*. Finder man et interessant dokument, klikker man på linket *My Source Box* i øverste højre hjørne af siden og vælger derefter *Add to my source box*. Billedet er nu gemt på FS' server, og man har let adgang til dokumenterne, hvor man end måtte

have lyst til at åbne dem, og uden at de tager plads op på ens egen harddisk. Man kan oprette undermapper (*New Folder*) efter lyst og behov i gemmekassen, så alt kan opbevares i den fineste orden.

Til iPad?

Godsarkivalierne, som nu er tilgængelige på Familysearch, er en sand skattekasse, som kan få slægtsforskere i hobetal til at henlægge mange timer på siden. Det store spørgsmål i disse tider, hvor teknologien er i stadig udvikling, er så: Kan jeg gå på via min iPad eller Android-tablet? Ja, det kan du godt – billederne åbner sig fint. Men desværre fungerer zoomingen er hvert fald for tiden dårligt, så indtil videre må læsningen foregå på computer. Men tingene ændrer sig hurtigt, og lur mig om ikke det problem snart vil være løst ...

Slægtsforskning på internet i Norge

Greta Hysvær
Norge
ghysvar@gmail.com

Da jeg begyndte at lave slægtsforskning i 1992, måtte jeg på Rigsarkivet i Oslo for at finde kilder. I dag kan man sidde hjemme i sin egen stue og gøre stort set det samme, som jeg gjorde dengang. Hjemmesiden for DIS-Norge Slekt og Data (<http://www.disnorge.no>) giver en masse god information, og der er en risiko for, at det bliver for meget på én gang, så man kommer på afveje. Jeg vil derfor forsøge at guide dig gennem oplysningerne på en måde, så du kan få hjælp med at komme i gang og finde de helt rigtige kilder.

Geografisk inddeling

Lidt baggrund først. Norge er opdelt i 19 fylker, der svarer til de danske amter, inden for hvert fylke er der kommuner, der består af flere sogne, som hver har deres egen kirkebog. Grænserne har ændret sig meget gennem historien, men der er heldigvis hjælpemidler til at få et overblik over det hele. Eksempelvis på det søgbare kort i dette link: <http://kart.statkart.no>

På DIS-Norge Slekt og Datas hjemmeside finder du en genvej til genealogiske ressourcer, som er en meget god indgang til at finde ud af, hvilke kilder der findes i de forskellige kommuner, sådan som de er inddelt i dag. Her finder du også nyttig historik om præcis det sogn, du leder efter. Klik på Slægtshistoriske Kilder i Norge, det ønskede fylke og den ønskede kommune. (<http://www.disnorge.no/genress>)

Digitale kilder

Det er meget individuelt, hvor du skal begynde - måske ved du allerede, hvor i Norge dine pårørende boede, og så er det nemmest at gå direkte til folketællingerne og kirkebøgerne. De norske folketællinger er tilgængelige i Digi-

talarkivet, som omtales senere i artiklen. I Norge gennemførtes nationale undersøgelser i 1801, 1865, 1875, 1900 og 1910, og en fra 1885 for de større byer. 1875-folketællingen er tilgængelig i sin helhed for Nord-Norge, Østfold og snart Vestfold, idet et stort indekseringsprojekt er i gang i samarbejde mellem DIS-Norge Slekt og Data og FamilySearch, så 1875-folketællingen snart vil være komplet for hele landet.

Hos FamilySearch, der drives af mormoner i USA, finder man rigtig mange af de norske kirkebøger. I begyndelsen af 1950'erne fik mormonerne mikrofilmet alle vores kirkebøger, mod at vi fik en kopi. Disse mikrofilm er nu digitaliseret og søgbare i Family Search-databasen, men vær opmærksom på, at nogle af de materielle donationer er fra medlemmer af fællesskabet, og disse skal sammenholdes med de relevante kirkebøger, for der er mange fejl.

Det er ikke kun de digitale arkiver, der har lagt folketællinger på nettet. Norske historiske data, RHD i Tromsø, har også gjort det (<http://www.rhd.uit.no>). Her er der en dejlig lille finesse, når det gælder søgning, fordi man kan søge på kommunenummer. Dette er en stor fordel, fordi kommunenavnene er skrevet meget forskelligt i kilderne, mens nummeret forener alle stavemåderne. For at finde denne liste skal man gå ind i den avancerede søgning.

Digitalarkivet

Både i RHDs base og Digitalarkivet (<http://arkivverket.no/Digitalarkivet>) finder du nogle kirkebøger, som er indekserede og derfor søgbare. Det er derfor værd at tjekke, om "dine" kirkebøger er på listen. Men det er mest sandsynligt, at du skal bruge de scannede kirkebøger, og så bliver det næsten som at kigge på en mikrofilm. Der er dog nogle forskelle: Du kan klikke direkte ind i handling og år, og det hjælper da lidt, i det mindste i de skematiske bøger. Det er næsten umuligt at fortælle, hvornår man begyndte med skemabøger, for det er så individuelt fra sogn til sogn, men fra begyndelsen af 1800-tallet, skiftede de fleste over til skemabøgerne. Inden da førte præsten handlingerne kontinuerligt, men hvis du er heldig,

står der lidt hjælpetekst i marginen, og navnet blev ofte skrevet med latinske bogstaver inde i en ellers gotisk tekst, og det letter også søgningen. Skemabøgerne er opdelt i dåb, konfirmation, ægteskab og begravelse, nogle har til- og fraflytninger, og de tidligste har også vaccinationslister.

Digitalarkivet indeholder mange flere kilder, som skifteregister, pantebøger, ældre skattemandtal og emigrationsprotokoller, men jeg har valgt at holde mig til de mest almindeligt anvendte her i denne artikel. Man kan også finde alt, hvad man har brug for på Digitalarkivets sider og på de Genealogiske ressourcer på DIS-Norge sider.

Søgning i Folketællingerne

Hvis man ikke ved, hvor ens slægtninge boede i Norge, skal du lave en landsdækkende søgning i folketællingen. Hedder man Nilsen eller Hansen, er det ikke så let at finde den rigtige. Det er jo heller ikke sikkert, at de beholdt deres danske stavemåde. Nielsen blev gerne til Nilsen, Hanssen blev Hansen, Olesen til Olsen, osv. Det kan være en lang liste at gå igennem, men som slægtsforsker hører man jo ikke den utålmodige type. Husk at udfylde fødested = fødsel, så bliver der lidt færre hits; det gælder dog ikke i 1801-folketællingen.

Digitalarkivet hjælpetekster for 1801, 1865 og 1900-tællinger er på Nynorsk, så her får du chancen for at lære lidt af det også. Jeg bør nævne de ord, du har mest brug: førenamn = fornavn, så vælger du Børja på = start med, dette giver de bedste resultater, vælger du 'lik' = identisk, så får du ikke med alle stavemåder. Hald fram = Fortsæt. Hvis du ønsker at bruge inneheld = indeholder, kan du for eksempel skrive "ristian", hvorved du søger både Kristian og Christian sammen med alle andre navne, som indeholder ristian, sevfølgelig.

Den nye grænseflade, som blev anvendt til 1910-folke-

tællingen, bruges nu også til 1865-folketællingen og de andre vil blive overført gradvist.

Bygdebøger – lokalhistorisk litteratur

Norge har en lang tradition for Bygdebøger, som normalt indeholder en del slægts- og gårdhistorie. Bøgerne giver ofte et godt overblik over alle, der har levet på en gård. De er listet op i familieorden, og selv de, der døde som børn er med. Man skal dog være opmærksom på, at der er fejl, så husk at tjekke kirkebøgerne.

Du kan finde en oversigt over relevant litteratur på: <http://home.online.no/~cfscheel/sl-index.htm>.

Titel:

Bjarkøy bygdebok. 2:

Personlig History

Forfatter: Jensen, Jens L.

Udgivet: Trondheim: [S.N.], 1948

Tal med dit lokale bibliotek for at låne bøgerne hjem til

Danmark. Selv om mange lokalhistoriske bøger er digitaliseret, er de kun tilgængelige fra norsk IP-adresser. Jeg kan anbefale et besøg på Nasjonalbiblioteket (<http://www.nb.no>), som svarer til Det kongelige Bibliotek i Danmark eller Deichmanske bibliotek i Oslo (<http://www.deichmanske-bibliotek.oslo.kommune.no>) Norges største og ældste folkebibliotek som en god aktivitet, hvis du alligevel skal på besøg i Norge.

Gravsten

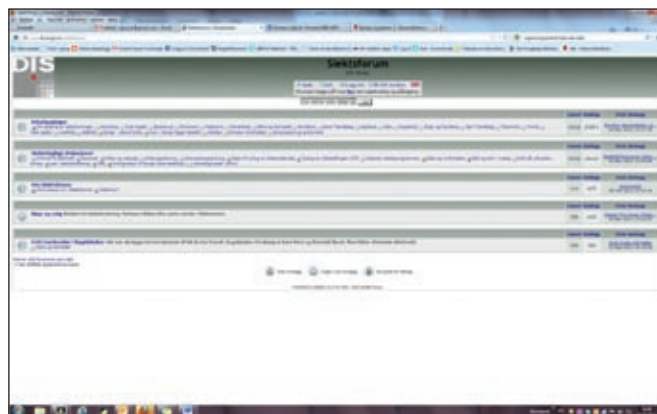
DIS-Norge Slekt og Data har i årevis arbejdet på at lægge alle norske gravstene på nettet. Medlemmer af foreningen går bogstaveligt talt fra grav til grav og skyder og noter, og derefter lægges det ind i databasen og er tilgængelig for alle. Efterhånden fik de Gravfersetaten med sig, og da de lagde deres lister ind, dog uden billeder, øgedes basen kolossalt. Denne base er derfor en meget god

kilde, der ikke skal forblive uprøvet.

(<http://www.disnorge.no/gravminner/index.php>)

DIS-Norges Forum

Hvis det stadig er umuligt at finde dine slægtninge i Norge, har DIS-Norge Slekt og Data en efterlysningsside i deres Slechtsforum. Der er gode brugsanvisninger for, hvordan man kan lægge en efterlysning der, og jeg tror, jeg kan garantere svar. Bemærk også, at der i Slechtsforummer er en gruppe, hvor du kan få hjælp til at tyde skriften i kirkebogen, noget vi alle har brug nogle gange. (<http://www.disnorge.no/slektsforum>)

DIS-chat fungerer lidt på samme måde Slechtsforummet, bare at det i DIS-Chat sker lige nu. Der er også en god brugsanvisning for, hvordan man kommer i gang, og hvor det også sikres, at man bliver godt modtaget.

(<http://www.disnorge.no/cms/dischat.html>)

Endelig vil jeg anbefale en bog, som alle, der skal efterforske mange slægtninge i Norge, bør anskaffe sig. Den foreligger nu i en helt ny udgave opdateret med digitale kilder: Våre røtter ved Nils Johan Stoa og Lars-Jørgen Sandberg.

Min mands bedsteforældre og tante

Ejendomshistorien for et ejerlav - den digitale version

Erik Lydixsen Gregersen
Sjællandsgade 95A
8000 Aarhus C
Tlf. 86 13 44 91
pimpernelred@gmail.com

Midt på året 2006 kom jeg til Toftlunds Lokalhistoriske Arkiv i min søgen efter en bestemt familiegren. Det var især ejendomshistorien, der interesserede mig, delvist fordi kirkebøgerne 'kun' tog mig tilbage til året 1701, selvom bøgerne går helt tilbage til 1611, og delvist fordi jeg finder generationernes samtidshistorie både interessant og fundamental. Jeg blev venligt modtaget af ægteparret Tove og Knud Rasmussen, som nærmest stod for Foreningen – og Arkivets drift og ledelse, og de lovede mig straks al den støtte de kunne give, hvilket bl.a. omfattede Knuds store kendskab til ejendomsforhold i kraft af sin professionelle baggrund som landinspektør i Sønderjylland. Imidlertid stod det straks klart, at Arkivet ikke havde udstykningskort for Stenderup Ejerlav i sognet, der var mit forskningsområde. Derimod fandtes Jordebøgerne fra 1777/1781.

Fra tidligere samarbejde med andre sønderjyske lokalarkiver vidste jeg, at uden samarbejde med de hjælpssomme folk på arkiverne er det næsten umuligt at få adgang til gemmerne i arkiverne, og det var derfor et chok, da jeg senere på året fik meddelelsen om, at arkivleder Tove Rasmussen pludselig var afgået ved døden. Efterladte Knud Rasmussen foreslog mig at kontakte Carl Erik Christensen, som er barnefødt i sognet på en gård i Stenderup Ejerlav, og som også har været ansat på det tidlige

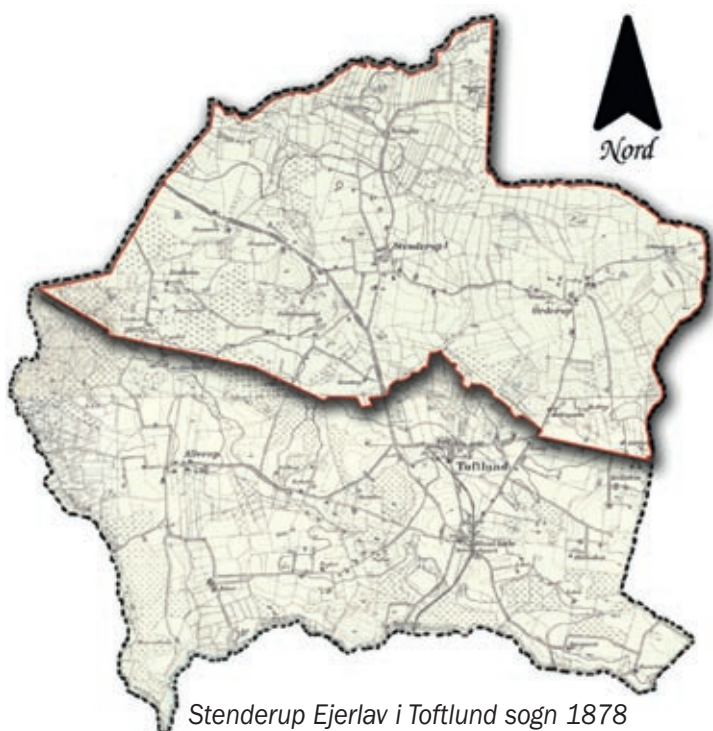
Ejerlav var fra 1500-t. betegnelsen for jordejerne (lodsejerne) i en landsby eller en gruppe gårde. Normalt var et ejerlav identisk med en landsby, hvori bønderne havde et dyrkningsfællesskab, reguleret ved en byvedtægt. Begrebet ejerlav blev ofte anvendt synonymt med begrebet bylav, dvs. det organ, der skulle organisere dyrkningsfællesskabet.

Jordebøgerne er en fortegnelse over de til et gods hørende ejendomme med opgivelse af disses indtægter, afgifter og øvrige forhold, samt tillige en liste over de på landejendommene hvilende faste afgifter f.eks. landgilde.

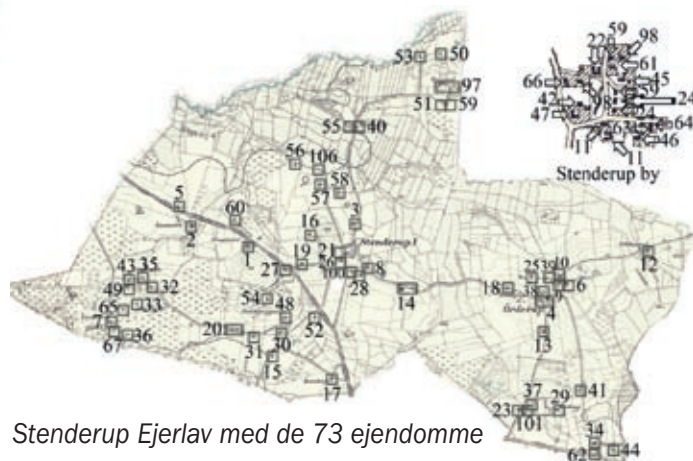
gere Amtslansinspektørkontor, og som i marts 2007 blev formand for Arkivet i foreningens nye ledelse. I august fik jeg etableret en god kontakt med ham, og han udtrykte stor interesse i projektet.

Hvorfor nu al den snak om lokalarkivet og dets kendskab til ejendomsregistreringerne i form af det tyske katastersystem, opmålt og indført i 1870'erne? Af to grunde:

Amtslansinspektørkontor: Ved Genforeningen i 1920 blev det besluttet at videreføre de preussiske katasterkontorer i statsligt dansk regi, skønt de matrikulære arbejder i Danmark ellers blev udøvet af statsautoriserede, privatpraktiserende landinspektører. De fem katasterkontorer blev dermed til amtslansinspektørkontorer. Skønt loven var midlertidig, beholdt sønderjyderne længe deres statslige matrikelvæsen. Først i 2002 blev det besluttet at nedlægge Sønderjyske Kontor og flytte opgaverne til Kort- og Matrikelstyrelsen i København med virkning fra 2004. Dette år bliver dermed det endelige slutår for den sønderjyske særordning inden for matrikelvæsenet.

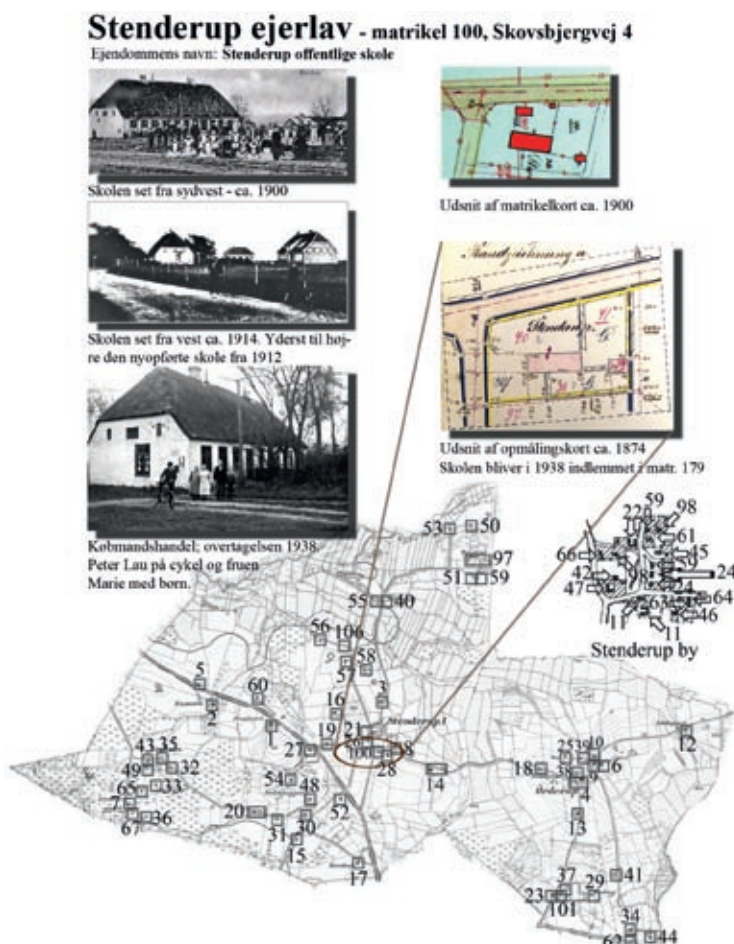
Stenderup Ejerlav i Toftlund sogn 1878

Stenderup Ejerlav med de 73 ejendomme

Ejendomsregistreringer: Den preussiske matrikelorganisation (Katasterverwaltung) blev indført i Sønderjylland i 1870-erne. Den skulle udarbejde det kort- og protokolmateriale, som var nødvendigt for opkrævningen af grund- og bygningsskatten. Straks gik matrikelvæsnet i gang med en grundlæggende nyvurdering af grund- og bygningsejendommene i provinsen Slesvig-Holsten. De forskellige kort og protokoller, som blev udfærdiget i forbindelse hermed, blev ajourført frem til nyeste tid, efter 1920 af de nye danske amtslandinspektørkontorer (se ovenfor), som videreførte de preussiske katasterkontorers arbejde nogenlunde uændret.

1. Jeg havde den ide, at det måske var muligt at rekonstruere tiden før udflytningen (fandt sted i Toftlund sogn i årene 1777/1778) på et kort, når man både havde jordebøgerne og et øjebliksbillede af ejendommens placering og størrelser, da ejerlavskortet var fuldt opmålt i 1878. Altså kun et tidsspand på ca. 100 år. Samtidig kunne jeg få udbygget et bedre kendskab til samtiden og dermed den tid, hvor mine forfædre beboede sognet.
2. For at kunne trænge til bunds i og bruge tyskernes system helt ud i hjørnerne krævedes et solidt kendskab

Et eksempel på en hovedside, her matr. 100. Bemærk at alle indgange til matriklen findes på dette blad

til og allerhelst en arbejdsmæssig erfaring med materialet.

Carl Erik og jeg besluttede os for et arbejdskoncept, der byggede på en 'frys' situation, således at vi først ville samle alt kendt ejendomsmateriale, som ligger fuldstændigt bevaret på Landsarkivet for Sønderjylland i Aabenraa for det tidspunkt, tyskernes registreringsproces var færdig. Baseret på dette, ville vi så arbejde os tilbage og frem i tiden. Det første var især min interesse, da jeg føler størst ejerskab for sognet i den periode, medens Carl Eriks personlige interesse var tiden fra dette skæringspunkt og fremefter, hvor hans familie holdt deres indtog i sognet. Samtidig stod det også klart, at sognets nuværende indbyggere og andre nulevende/efterkommere nok ville finde denne periode mest interessant.

Konceptet blev udviklet til kun at skulle indeholde en database med bebyggede matrikler, således at jordstykker med separate matrikelnumre ejet af beboere uden for ejerlavet skulle udelades. For perioden før 1878 ville databasen blive opbygget via Skyld- og Panteprotokollerne, som går tilbage til 1600-tallet, mens periode efter 1878 med matrikelsystemet, som det efter opgivelsen af Grundbøger udviklede sig i Kort- og Matrikelstyrelsens tingbøger og nu kan findes på 'Den Offentlige Informationsserver (www.ois.dk) og fra 2012 tillige www.sa.dk/ao/andre/Tingboeger.aspx). Et af konceptets grundideer var, at materialet skulle fremstå 'meget grafisk'.

Alle 73 ejendomme i Stenderup Ejerlav blev med deres matrikelnumre (på tysk: artikelnumre) stedangivet på et

Skyld- og Panteprotokoller: Fortegnelse over den enkelte mands gæld eller de hæftelser, der hvilede på hans ejendom, svarende til nutidens tingbøger. Skyld- og panteprotokoller fastlagdes i 1734 for områderne uden for adelsgodserne. Indtil ca. 1881 findes oplysninger om retshandler på fast ejendom i retsbetjentarkivet i skyld- og panteprotokoller eller for de kongerigske enklavesogne i skøde- og panteprotokollerne.

Grundbogssystemet har en længere tradition i Mellemeuropa og blev i 1881 indført i Sønderjylland, hvor det nordiske tinglæsningsystem var gyldigt indtil da. I stedet for sidstnævnte byggede grundbogsprincippet på, at overdragelsen af rettigheden over en ejendom skete umiddelbart for rettens Grundbuchamt med begge parter tilstedeværelse. Hver ejendom fik et grundbogsblad med oplysninger om artikelnummer, beliggenhed, størrelse, grundskatnettoudbytte, til- og fraskrivninger, ejere og adkomster, desuden oplysninger om servitutter, hæftelser og lignende indskrænkninger i dispositionsretten og om grundskyld, hypoteker og renteskyld. Selve dokumenterne blev samlet i grundakterne (inkl. de dokumenter, som svarer til det danske begreb "skøde"). Efter tinglæsningsloven af 31. marts 1926 faldt grundakterne bort, og grundbøgerne blev videreført som tingbøger. Omskrivningen af grundbøgerne til moderne tingbøger skete gradvist omkring 1955.

topografisk kort fra omkring 1880, der var optegnet på baggrund af parcelopmålingerne. Endvidere lavede vi et A4 kortblad for hver matrikels bebyggede del kaldet *Ho-vedside*, som viser ejendommens placering i ejerlavets område og et udsnit af enten skitseopmålingen eller af matrikelkortet af ejendommen. I en del tilfælde vises begge. I den udstrækning der var plads, tilføjes udvalgte fotos af ejendommen samt i visse tilfælde et luftfoto eller et satellitbillede.

I en database opbyggedes et A4 *Datablad* for hver enkel matrikel med listen af ejernavne, perioden for deres ejerskab, korte udpluk af bogen Toftlund Sogn (udgivet 1944 af G. Helge Petersen) samt bogen Danske landmænd og deres indsats (bd. 3, 1943) samt enkelte andre. Nederst på databladet er en kildeliste samt liste over det affotograferede materiale for ejendommen.

Nyttige værktøjer: Historiske luftfotos: www.i-gis.dk, som viser luftfotos fra 1945 og fremover.

Andre kilder som <http://www.ortal.dk/privat/index.asp> og <http://lw1944.flyfotoarkivet.dk/> kan også benyttes.

Google Earth eller www.krak.dk

Stenderup Ejerlav, Toftlund sogn, Nørre Rangstrup Herred, Haderslev amt			
Matrikel no.	6	Adresse:	Gammel Åbølvej 4

Ejeroversigt	Gårdens navn: Ørderup Østergaard	Ørderup	Overtager	Ejendommen	Bemærkninger	Kilde
Nr.	Ejers navn					
1	Povl Pedersen			7.05.1746		2)
2	Søren Lassen & Beata f. Jensdatter v. 2.11.1751			1770		3)HP
3	Beata Sørensen f. Jensdatter			29.03.1772		3)HP
4	Iver Sørensen sælgers søn			1.02.1787		3)HP
5	Hans Christensen Juhl			19.04.1816		3)HP
6	Niels Lauritzen			11.01.1819		3a)HP
7	Lauritz Nielsen Ferslev			30.04.1851	gårdmand	3a)7)8)
8	Peter Jensen Petersen Ferslev			5.07.1888		7)HP
9	Niels Lauritzen Ferslev			20.05.1924		7)HP
10	Mads Iversen Skytt			31.05.1929		7)HP
11	Kristen Nielsen Sønderby			21.08.1930		6)7)HP
12	Henny Johanne Sønderby (f. Olsen)			13.08.1954		7)
13	Peter Sønderby			1958		7)
14	Frank Berndt			1995		9)
15	Jette Jacobsen			2007		9)
16	Frank Berndt			2008		9)

Oplysninger om ejendommen:

Grunddbuch I, Blatt 5

HP) Slægten Ferslev stammer oprindelig fra Aarhus, hvorfra den omkring 1690 kom til Højrup. Her blev en af dens Medlemmer Præst ved Kirken. Her findes en Ligsten over ham (død 1735). Endnu lever der Ferslev'ere i dette Sogn. - Siden 1818 har denne Gaard været i Slægten Ferslevs Besiddelse, idet Niels Lauritzen ogsaa hed Ferslev til Efternavn, selv om det ikke alle Steder ses. 6) Gaardens Navn er „Ørderup Østergaard“; den er opført efter Brand HP) 1929 og er overtaget af Sønderby 1930. Der var dengang opdyrket 142 Tdr. Land, hvoraf 14 6) Tdr. Ld. var Mose, mod nu 142 Tdr. Ld. opdyrket. ELG) I 1870 (re Litra J pag 301 & 303 sammenlægges gården af to enheder.

Kildehenvisninger:

- 1) *Syns- & Separationsprotokollen for Stenderup Aggerland & Fælled 1777-1778*
- 2) *Skjld & Pantprotokollen for Hviding og Rangstrup Herreder, Litra C, 665*
- 3) *Skjld & Pantprotokollen for Hviding og Rangstrup Herreder, Litra F, pag. 153 & 154*
- 3a) *Skjld & Pantprotokollen for Hviding og Rangstrup Herreder, Litra F, pag. 1313 & 1314*
- 3b) *Skjld & Pantprotokollen for Hviding og Rangstrup Herreder, Litra F, pag. 1315 & 1316*
- 4) *Skjld & Pantprotokollen for Hviding og Rangstrup Herreder, Litra J, pag. 301 & 303*
- 6) *Danske landmænd og deres indsats, side 645*
- 7) *Matrikelbogen, pag. 19*
- 8) *Ejendomsregister 1874*
- 9) *Tingbogen*
- HP) *G. Helge Petersens "Toftlund Sogn"*
- ELG) *Erik Lydiken Gregersen*

Affotografier: *Stückvermessungshandrisse No. 128*
Originalt Matrikelkort ca. 1874
Matrikelbogen, pag. 19-21

K8-H1.jpg
Matrikelkort No 128_K8_Stenderup.jpg
Art 2_Stenderup_01-02.jpg (2 stk)

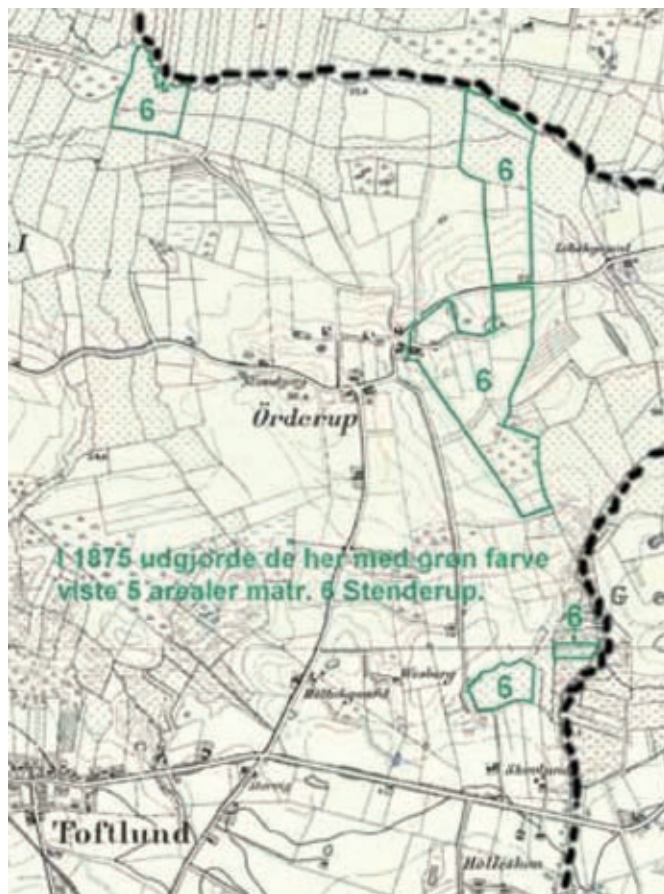
Eksempel på datablad

Et supplerende A4 kortblad, kaldet *Jordarealer*, blev minutiøst udarbejdet af Carl Erik for hver enkelt ejendom med alle ejendommens parceller, som det så ud i ca. 1878. Disse kort refererer ejendommens samlede størrelse og angiver indbyrdes afstande og afstanden fra gården.

Med de mange fotos og enkelte malerier af ejere, som lokalarkivet rådede over, og som kraftigt udbyggedes i perioden, hvor projektet udvikledes, var det naturligt at lave en *Portrætbilledside* for hver ejendom. Portrætsamlingen rummer 108 billeder. Det samme blev gjort med billederne af gårdene på en *Gårdbilledside*. I alt rummer databasen 198 billeder af gårdene.

Kildematerialet, i.e. de ca. 258 affotograferede sider fra Skyld- og Pantprotokollerne blev også samlet sammen med enkle andre kilder. Kildematerialet giver ud over ejernavne og tidspunkterne for deres overtagelse af ejendomme, tillige arve- og slægtskaber, optagne lån, jordhandler og mageskifter, samt henvisninger til Bibøgerne med dokumenternes fulde ordlyd. I nærværende projekt er der ikke skrevet gårdhistorier (med en undtagelse), men dette materiale giver en bekvem indgang til at skrive gårdhistorie for de forskere, der vil supplere deres slægtsstudier.

Under konceptudviklingen studerede vi andre lokalhistoriske foreningers og enkeltpersoners arbejde med lignede ejendomsregistreringer, som i de fleste tilfælde kan

Eksempel på "Jordarealer", her for matrikel 6

Eksempel på en affotograferet kilde. Skyld- & Panteproto- kol

Fra billedgalleriet over ejere ses her Peder Suderbæk med sin franske medaljon

findes på nettet eller ligger i bogform. Vi var imidlertid overbeviste om, at hvis der skulle være en indbygget fremtid i brugen af dette projekt, måtte det være tilgængeligt på Internettet, udstyret med lette søgemidler. På den måde kunne alle, uanset hvor i verden man bor, få adgang til materialet og supplere det, hvis man ville betænke Arkivet med arvestof. Samtidig skulle det igennem sin grafik appellere til yngre generationer og ideelt være en appetitvækker for at gå ind i slægts og/eller lokalhistorisk arbejde.

Hverken Carl Erik eller jeg havde baggrund for at lave en hjemmeside eller digitalisere materialet, så det kunne lægges ind under den eksisterende Toftlund Lokalhistoriske Forenings hjemmeside (<http://www.toftlund-lha.dk/>) eller for den sags skyld havde lyst til at uddanne os til at kunne gøre det. I 2011 søgte foreningen Tuborgfondet om midler til at digitalisere materiale med henblik på at offentliggøre det; og ansøgningen blev godkendt. En meget dygtig web-site bygger blev tilknyttet, og igennem 12 måneders intenst samarbejde blev materialet brugsklart. Hjemmesiden gik 'i Cyber Space' i januar 2012 på hjemmesideadressen stenderup-ejlerlav.dk, hvor det kan bruges.

Under arbejdet med digitaliseringen blev søgemuligheder afprøvet, det blev tjekket, om alle sider kunne ses på skærme med lille og stor opløsninger, om det åbnede på Ipad og i det øvrige Mac-miljø, ligesom der blev lavet fremtidssikrede muligheder for løbende opdateringer med tilføjelser af nyt tilkommet materiale, samt rettelser. Et af de vigtige kriterier var, at man skulle kunne søge på så få parametre som muligt og stadig nå frem til sit mål, og det fremgår af statistikken, at det lykkedes, idet mange er inde på siderne via f.eks. Google igennem simple søgeord.

Statistikken viser, at der har været knap 19.000 besøg på siderne (ca. 19.000 hits heraf 1.326 unikke hits), at de er blevet opdateret en gang i årets løb med nye ejendomsskift, rettelser, samt tilføjelse af nye fotos af gårde og ejere. Med studierne af eksisterende arbejder i andre sogne med ejendomsregistrering ses mange forskellige tilgange, som ihærdige udøvere har brugt, og vi håber at vores arbejde må indgå i mængden af fremstillingen af denne vigtige lokalhistoriske komponent, ejendomshistorien.

Jeg mangler stadig at færdiggøre eksperimentet med at rekonstruere det manglende 'udstykningskort'.

Bindslev Sogn

Johs. Jacobsen

Tirstrupvej 11, 2. th.

8240 Risskov

johs.jac@stofanet.dk

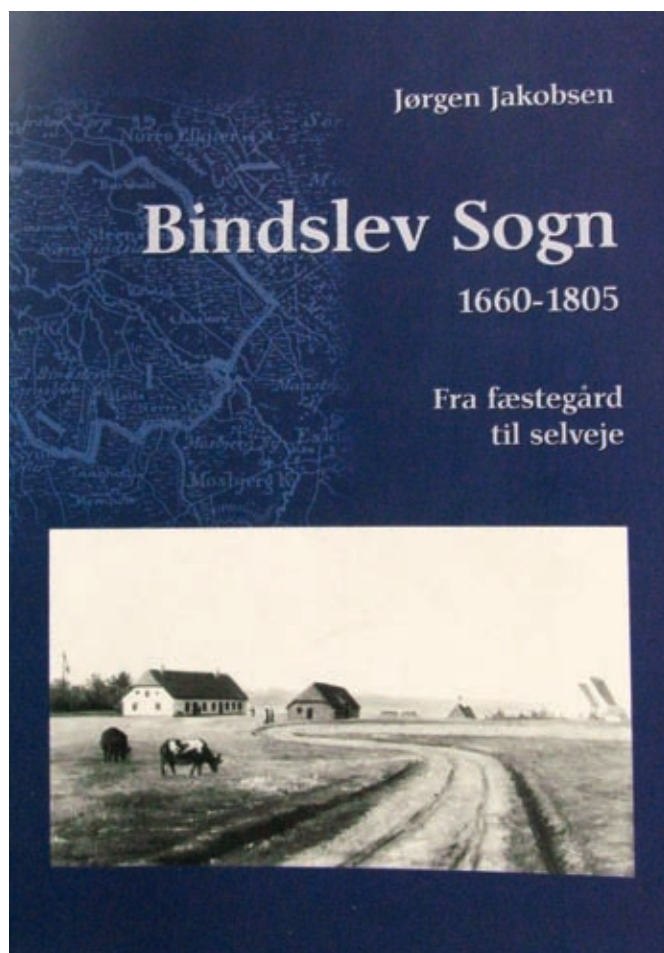
Ved en reception kom jeg i samtale med en mand, jeg ikke havde truffet før. Vi talte om løst og fast. Hvad hjertet er fuldt af, løber munden over med. Sådan går det. Jeg fortalte ham, at jeg interesserede mig for slægts- og gårdshistorie.

Det blev indledningen til en længere snak, hvor han fortalte, at han var vidende om en bog i to bind, Bindslev Sogn 1805-1925, som er skrevet først, og Bindslev Sogn 1660-1805, der som den sidste udkom i 2006. Det lød for mig spændende, og jeg besluttede mig for at bestille dem til hjemlån. Det blev en glædelig overraskelse.

1805-1925 fortæller om tiden efter udskiftningen, som netop fandt sted på dette tidspunkt. Om de store ændringer for landsbyerne, illustreret med kort fra Matrikelarkivet. Om udstykninger, om en gårds udvikling, om vejforhold, om skolen og kirken, om den nye matrikel, om Treårskrigenes spor i sognet, Junigrundloven af 1849, fattigvæsen, modernisering, begyndende handel og meget mere. Alt er solidt underbygget med kildehenvisninger og noter.

1660-1805 er det bind, som interesserer mig mest. Det starter med stormændene, 1600-tallets krige og videre til Enevælden. Fortæller instruktivt om landsbyens styre og dyrkningsfællesskabet. Bogen fortæller om godserne, som ejer jord i sognet og om fæstebonden og hans vilkår med hoveri og pligter. Soldatertjeneste var ikke eftertragtet, men en pligt for størsteparten af mændene. Stavnsbåndet gjorde det svært for tjenestekarlene, der ikke kunne undrage sig. Vi hører om fæstegårdene, deres opbygning og overdragelse til næste generation, om skatter og tiender, alt grundigt forklaret.

Bogen bliver afrundet med en sammenfatning og slutter endelig med omtale af gårdene og deres besiddere. For en slægtsforsker er dette nok det mest interessante, og for

forskere med aner i sognet er det noget nær en foræring. Kildefortegnelsen er omfattende, og noterne er mange.

For slægtsforskere med aner i sognet vil bogen være til meget stor hjælp, og for alle andre vil den være en lærebog i et sogns Danmarkshistorie, rigt illustreret med kort, tegninger og billeder.

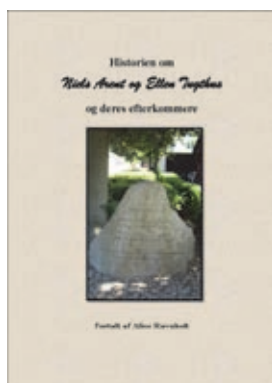
Bøgerne kan naturligvis bestilles til hjemlån på biblioteket, eller de kan, som det er nævnt på en af de første sider, erhverves via Bindslev Sogns Egnssamling og hos forfatteren Jørgen Jakobsen. E-mail: jakosol@stofanet.dk
Bøgerne er bestemt et nærmere bekendtskab værd.

NB. Trods navnelighed har jeg (anmelderen) ikke noget slægtskab med forfatteren.

Har du endnu vores nye hjemmeside til gode?

Så klik ind på www.slaegtogdata.dk

Du logger dig på med medlemsnummer som brugernavn og dit postnummer som kodeord første gang.

Forlaget Uhrskov

Specialforlag for slægts- og lokalhistorie

Direkte kontakt til din redaktør

Hent prisliste her: www.lokark.dk

Se alle vore udgivelser her: www.lokark.dk

Mail til: fu@uhrskov.com

Åse Elmstrøm skriver om forlaget:

"I Slægt & Data havde jeg læst om Frede Uhrskov, som i sit firma havde udgivelser af slægtsbøger som en sideniche. Ham kontaktede jeg, og han har været utrolig hjælpsom i alle henseender"

Et must for alle slægtsforskere

Danmarks førende og ældste slægts- og personalhistoriske tidsskrift er blevet udgivet siden 1880 og bringer altid spændende artikler for danske slægtsforskere.

Bliv medlem af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie for 250 kr. om året og få tidsskriftet tilsendt. Det udkommer ca. maj og december.

Læs mere på www.genealogi.dk eller indmeld dig direkte på indmeld@gmail.com

PERSONALHISTORISK
TIDSSKRIFT 2009:2

SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Kalender

Se også på hjemmesiden <http://www.slaegtogdata.dk/aktuelt> og under de enkelte lokalforeninger. Her kan være flere arrangementer.

Tid	Sted	Emne	Arrangør	Tilmelding m.v.
Tirsdag 19. marts kl. 9.00-12.00	Schacksgade 39, Odense	Slægtsroderi, workshop	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Tirsdag 19. marts kl. 17.00	Gentofte Lokal-historiske Arkiv	Orientering om arkivets muligheder	DIS Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/Sokkelund
Tirsdag 19. marts kl. 19.00-21.30	Plantagehuset, Plantagevej 18, Thisted	Godsarkiver, hvad kan vi finde? Foredrag v/Svend-Erik Christiansen	DIS-Nordvestjylland	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/nordvestjylland/
Onsdag 20. marts kl. 19.00-21.30	Schacksgade 39, Odense	Slægtebænk Dybbøl og Slaget om Als. Foredrag v/Tom Buk-Swienty	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Onsdag 20. marts kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lunds Vej 8, Lyngby	Slægtscafé v/Erik Kann	DIS-København Nord	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/kbh nord/
Onsdag 27. marts kl. 19.00-21.30	Haslev Bibliotek, lokale 3, Jernbanegade 62, Haslev	Militære arkivalier og deres anvendelses-muligheder. Foredrag v/Jørgen Mikkelsen	DIS-Faxe	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/faxe/
Tirsdage 2., 16. og 30. april kl. 9.00-12.00	Schacksgade 39, Odense	Slægtsroderi, kom med din egen slægtsforskning	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Onsdag 3. april kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lunds Vej 8, Lyngby	Generalforsamling	DIS-København Nord	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/kbh nord/
Torsdag 4. april kl. 9.00-12.00	Landsarkivet, Odense	Snakkedag på landsarkivet	DIS-Odense	
Torsdag 4. april kl. 19.30	Viborg Bibliotek, Vesterbrogade 15, Viborg	Skifterne fortæller. Foredrag v/Ulrich Alster Klug	Slægtshistorisk Forening for Viborg og omegn og DIS-Danmark	www.viborgslaegt.dk/ program.html
Mandag 8. april kl. 19.00-21.30	Vestre Skole, Multirummet, Gyldenbjergsvej 31, Svendborg	Slægtsbøger på computer. Foredrag v/Kathrine Tobiasen	DIS-Sydfyn	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/sydfyn/
Tirsdag 9. april kl. 17.00	Københavns Bymuseum	Rundvisning m.m.	DIS Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/Sokkelund
Torsdag 11. april kl. 18.00-19.00	Schacksgade 39, Odense	Generalforsamling	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Torsdag 11. april kl. 19.00-21.30	Schacksgade 39, Odense	Hvem kendte hvem i landsbyen? Foredrag v/Martin Bork	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Tirsdag 16. april kl. 19.00-22.00	Holbæk Bibliotek, Nygade 9-13, Holbæk	Lægdsruller. Foredrag v/Jørgen Green	DIS-Holbæk	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/holbaek/
Tirsdag 16. april kl. 19.00-21.30	Slagelse Centralbibliotek, Stenstuegade 3, Slagelse	Børn født uden for ægteskabet. Foredrag v/Jytte Skaaning	DIS-Slagelse-Sorø	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/slagelse-soroe/
Onsdag 17. april kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lunds Vej 8, Lyngby	Slægtscafé v/Preben Aagaard Nielsen	DIS-København Nord	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/kbh nord/
Onsdag 17. april kl. 19.00-21.00	AAU, Badehusvej 9, 2. etage, Aalborg	Fæsteforhold og fæstebønder. Foredrag v/Kathrine Tobiasen	DIS-Aalborg	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/aalborg
Tirsdag 23. april kl. 8.00-17.00	Landsarkivet, Aabenraa	Udflugt til landsarkivet i Aabenraa	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Onsdag 24. april kl. 19.00-21.30	Schacksgade 39, Odense	Slægtsforskning i Slesvig og Holsten. Foredrag v/Inger Buchard	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Onsdag 1. maj kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lunds Vej 8, Lyngby	Afslutning	DIS-København Nord	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/kbh nord/
Torsdag 2. maj kl. 9.00-12.00	Landsarkivet, Odense	Snakkedag på landsarkivet	DIS-Odense	www.dis-odense.dk

Tirsdag 7. maj kl. 19.00-21.30	Schacksgade 39, Odense	Legacyaften v/Mette Fløjborg	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Lørdag 25. maj	Det Gamle By, Aarhus	Heldagstur til Den Gamle By	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Torsdag 6. juni kl. 9.00-12.00	Landsarkivet, Odense	Snakkedag på landsarkivet	DIS-Odense	www.dis-odense.dk

Redningsaktion for kartoffeltyskerlade

I årene 1759-61 indvandrede en gruppe sydtyskere fra egnen omkring Frankfurt til Danmark. De var inviteret af Kong Frederik V og skulle arbejde på at forvandle dele af den gøldede jyske hede til landbrugsjord.

30 slægter slog sig ned i Danmark, hvor de blev kendt som kartoffeltyskerne. En del af de mange efterkommere har sluttet sig sammen i foreningen 'Kartoffeltyskerne på Alheden', der bl.a. arrangerer ture til det gamle fædreland i Sydtyskland og udgiver slægtshistorisk materiale.

Nu har foreningen fået en ny sag at arbejde for. I Frederiks står den sidste bevarede bygning fra indvandringstiden, Sandkærgårdsladen, som er truet af nedrivning. Kartoffeltyskerne på Alheden samler for tiden penge ind til forsvarlig nedtagning af laden, så den senere kan genopføres og bruges til museumsaktiviteter.

Læs mere på foreningens hjemmeside (www.kartoffeltysker.dk), hvis du skulle have lyst til at støtte det gode formål.

Adresseændring foretages via hjemmesiden:

Gå ind på
www.slaegtogdata.dk/foreningen/medlemmerne/adresseaendring-m.

Udmeldelse og ændring af medlemskab

Du ændrer f.eks. almindeligt medlemskab til familiemedlemskab eller omvendt ved at kontakte kassereren:
kasserer@dis-danmark.dk

Sogn Herred Amt

er et uundværligt opslagsværk for alle slægtsforskere.

Her får du styr på, i hvilket herred og amt et givet sogn ligger, og du får et nemt overblik over, hvilke sogne der grænser op til det.

Bogen er forsynet med kort over alle danske amter med angivelse af herreder og sogne og en introduktion til den administrative opdeling i Danmark gennem tiderne.

Desuden er der historiske sognekort over Færøerne, Grønland, Dansk Vestindien, Holsten, Sydslesvig, Dithmarsken og Lauenburg.

Bogen er udgivet af DIS-Danmark, og medlemspris er 99 kr.

Henvend dig til Ekspeditionen, ekspedition@dis-danmark.dk, eller brug bestillingsformularen i 'butikken' på hjemmesiden under foreningen.

Kommende bestyrelsesmøder i DIS-Danmark

I nærmeste fremtid er planlagt
følgende møder for bestyrelsen.

Den 4.-5. maj
Den 15. juni
Den 17. august

Alle møder finder sted i Odense.

www.slaegtogdata.dk

DIS-Danmarks hjemmeside
www.slaegtogdata.dk

Webmaster Arne Feldborg
webmaster@dis-danmark.dk

Særtilbud

- især til nye medlemmer

Ekspeditionen har et restoplæg fra de seneste to årgange af medlemsbladet, som sælges så længe lager haves.

Slægt & Data - hele årgang 2011 sælges samlet for 70 kr.
Slægt & Data - hele årgang 2012 sælges samlet for 70 kr.
Bogen Sogn Herred Amt sælges for 99 kr.

Alle priser er inkl. moms og forsendelse, og betaling sker forud med kort eller ved bankoverførsel.

Henvend dig til Ekspeditionen, ekspedition@dis-danmark.dk, eller brug bestillingsformularen i 'butikken' på hjemmesiden under foreningen.

Her kan du også bestille cd'en med samtlige numre af Slægt & Data.

DIS-Danmarks ekspedition

Gunnar Larsen

ekspedition@dis-danmark.dk

Tlf. 61 27 91 05

Telefonen er åben for ekspedition:

Tirsdag kl. 14-18 - ellers telefonsvarer.

Ekspeditionen besvarer praktiske spørgsmål og sørger i øvrigt for forsendelse af foreningens forskellige produkter, f.eks. cd'erne med Slægt & Data og Postadresebogen.

Ekspeditionen står også for tilmelding til DIS-Danmarks læsekredse, hvor udenlandske blade rundsendes blandt DIS-medlemmer.

DIS-Danmarks bestyrelse

Susanne Fuglsang Formand.

Højbakkevej 3, 2640 Hedehusene. Tlf. 46 13 60 01

fuglsang@dis-danmark.dk

Gitte Christensen Næstformand.

Rebæk Søpark 2, 622, 2650 Hvidovre. Tlf. 51 60 44 32

christensen@dis-danmark.dk

Henning Karlby Kasserer.

Rylevej 2, Bro, 5464 Brenderup. Tlf. 64 44 28 08

karlby@dis-danmark.dk

Kathrine Tobiasen Redaktør + DIS-Forum.

Korsagervej 13, 8940 Randers SV. Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

Michael Dupont

Stenager 216, st.th, 2600 Glostrup. Tlf. 43 44 16 52

dupont@dis-danmark.dk

Poul Wachmann

Valmuehaven 42, 2765 Smørum. Tlf. 44 65 02 45

wachmann@dis-danmark.dk

Jørgen Kristensen

Markskellet 130, 4300 Holbæk. Tlf. 57 64 61 22

kristensen@dis-danmark.dk

Kirsten Andersen

Gjelstensåsen 125, 3650 Ølstykke. Tlf. 47 17 75 78

andersen@dis-danmark.dk

Arne Christiansen AO-repr.

Langelinie 34 C, 5230 Odense M. Tlf. 66 13 31 34

christiansen@dis-danmark.dk

Bodil Grove Christensen Suppleant,

Hvedevej 1, 7490 Aulum. Tlf. 97 47 28 87

grove@dis-danmark.dk

Vil du være med til at bidrage til et forskningsprojekt?

Har du en ane, som har arbejdet på en herregård i perioden 1880-1930, kan du hjælpe Gammel Estrup – Herregårdsmuseet, der søger efter historier og fotografier i forbindelse med et nyt projekt, som sætter fokus på de ansattes liv på herregårdene i tiden omkring 1880-1930.

Da Gammel Estrup – Herregårdsmuseet blev oprettet i 1930, havde man ikke den store interesse for tjenestefolkenes historie. Derfor blev der ikke dengang indsamlet billeder eller genstande fra deres liv på herregården.

Dette har museet indenfor de sidste 5 år forsøgt at råde bod på bl.a. gennem en række forskningsprojekter, som har fokuseret på de ansattes liv. Det nye formidlingsprojekt vil hovedsagligt fokusere på de udearbejdende tjenestefolk, således at deres spændende historie bliver fortalt.

"Vi håber, at der er mange, som har bevaret billeder fra deres oldeforældres tid og gerne skriftligt materiale, som beskriver arbejdet på herregård. Det kan være en skudsmålsgang eller en dagbog, som f.eks. beskriver arbejdet i haven eller skoven", forklarer museumsformidler Stine Lucia Rasmussen, som fortæller videre: "Ved at modtage billedmateriale og gode historier håber vi, at publikum

med det nye projekt kan få et indblik i de ansattes liv, og hvordan de sørgede for, at herregården var selvforsynende med en masse gode råvarer."

Museet er desuden meget interesseret i at få kontakt til efterkommere efter gartneren Thoma Katstrup Jensen Agaard og hans kone, kammerjomfruen Ane Mette Kirstine Henriksen. De arbejdede begge på Gammel Estrup i en lang periode fra slutningen af 1800-tallet til begyndelsen af 1900-tallet.

"Vi ville selvfølgelig blive meget glade for at modtage henvendelser fra efterkommere af folk, som har været ansat på Gammel Estrup, men vi opfordrer også folk, som har fotografier eller historier fra andre herregårde til at henvende sig," siger Stine Lucia Rasmussen.

Hvis man har aner, der har haft deres gang på en herregård, er man velkommen til at kontakte museumsformidler Stine Lucia Rasmussen på telefon 8648 3001 eller på mail: slr@gammelestrup.dk.

Museet er tilligemed også interesseret i kontakt med personer, som har lyst til at være frivillige i det nye projekt og være med til at hjælpe til i herregårdshaven, men samtidig formidle de ansattes historie til publikum.

